NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 294 | Łódź, Wtorek, 22 grudnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג פ׳ ויחי ח׳ טבת תרצ״ז | 14-טער יאהרגאנג

גיפט אויף יידישע וואונדן

האט מען געגאסען אין דער סיים-קאמיסיע

„אזוי איז מיט אלע פעלקער, וואס האבען נישט קיין אייגענע מלוכה" — זאגט דער פרעמיער

ענערגישע און איינדרוקספולע רעדע פון דעפוטאט מינצבערג

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעס-פאנדענט).

די היינטיגע זיצונג פון דער בודזשעט-קאמי-סיע ביים סיים איז געווען געווידמעט אויסשליסליך דעם בודזשעט - פרעלימינאר פון פרעזידיום פון מי-ניסטארען-ראט.

נאר אומגעריכט איז די דאזיגע בודזשעט-זי-צונג פערוואנדעלט געווארען אין א זיצונג, וואס האט זיך בעשעפטיגט בעיקר מיט יודען.

בכלל איז די זיצונג געשטאנען אונטערן ציכען פון ווילדען יודען-האס. דערצו האט אלעמען אי-בערראשט דאס דערשיינען פון א נייעם שונא-ישראל, דעם לאדזשער דעפוטאט בודזינסקי, וועלכער איז אנגעפילט געווארען מיט א גרויסער צאהל יודישע שטימען. אט-אט-דער בודזינסקי האט אין פרט פון יודען-העצע געשלאגען דעם רעקארד אויפ׳ן פארום פון סיים. ער האט זיך אויף אזוי ווייט פערגאלאפירט אז אפילו אין דעם שפאנישען בירגער-קריג זעהט ער אין דעם יודישען אויפטו.

דעפ. וואיטשעכאווסקי האט רעפערירט דעם **בודזשעט פון פרעזידיום פון מיניסטא-רען-ראט**, וואס בעטרעפט אין די אויסגאבען 3 מיליאן 178 טויזענד זל. און האט מיט לויב דער-מאנט די ארבייט פון דעם פראפאגאנדע-ביורא ביים פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט, וואס איז געשא-פען געווארען דורכ׳ן פערשטארבענעם דעפ. סטפי-טשינסקי. דאס ביורא ענטוויקעלט זיך גוט און לעגט ספעציעל אכט אויף דער אנטי-קאמוניסטישער פרא-פאגאנדע. דער רעפערענט האט דערנאך אנגעווי-זען אויף א ריהע זעהר לעבעדיקע פלענער צו פער-גרעסערן די הכנסה פון דער מלוכה וואס זענען פון פערשידענע פערזאנען איינגעפלאסען. אזוי האט מען פארגעלעגט א פלאן צו פערגרעסערן דעם גאלד-אומ-זאץ (?) שאפען א נייע לאטעריע, איינארדנען התנט-געיענע, **א געזעץ צו פערפליכטען יעדען בירגער צו טרינקען יעדען טאג 3 גלעזלעך בראנפען**, בויען א טראנזיט-באהן קיין... אפריקא א. אז. וו. דעפ. וואיטשעכאווסקי בעטאנט, אז דאס מלוכה-דעפיציט איז פערווארפען מיט א ים ארבייט. ס׳זענען פאראן צו בעטראכטען 10000 פערליגענע פראיעקטען פון געזעצען. מכח דער מלוכה׳שער פרעסע-אגענטור „פאט", דערציילט דער רעפערענט, אז ס׳זענען געווען טענות, אז די אינפארמאציעס פון „פאט" וועגען שפאנישען בירגער-קריג זענען נישט געווען אביעקטיוו. אנ׳אויס-פארשונג האט בעוויזען, אז די בעהויפטונג איז נישט ריכטיג. **די „פאט"-ידיעות פון שפא-ניען זענען גענוג אביעקטיוו.**

רעדענדיג וועגען קולטור-פאנד דערמאנט דער רעפערענט, אז דער דאזיגער פאנד גיט אויס יעדעס יאהר 1 מיליאן זל. אויף סובסידיעס פאר קולטור-אינסטיטוציעס (דערביי נישט קיין איין סובסידיע פאר א יודישער אינסטיטוציע — רעד.)

דאס ערשטע ווארט אין דער דעבאטע נעמט דער לאדזשער דעפוטאט בודזינסקי, וועלכער אטאקירט דאס פרעזידיום פון מיניסטארען - ראט, הלמאי דאס פרעזידיום איז **צופיל יודען-פריינדליך**, פאר-וואס מ׳לאזט צו צופיל יודישע בעאמטע אויף העכערע רעגירונגס - פאסטענס. ער רעכענט דערביי אויס א ריהע דיפלאמאטישע בעאמטע און אנגעשטעלטע, אין מלוכה׳שען פרעסע-דינסט, וואס זענען פון יודישער אפשטאמונג. די דאזיגע מענשען בעצייכענט ער אלס דעם קאמערטאן, דורך וועלכען דער מיניסטארען-ראט קומט צו דער עפענטליכקייט.

מיט גרויס פאטאס רופט אויס דעפ. בודזינסקי: **יודען, יודען יודען!...**

הער פרעמיער! איהר דארפט פערטיידיגען די פוילישקייט פון דער פערסאנאלער פאליטיק. דאס איז נישט קיין וויץ, נאר א טרויעריגער פאקט. דער פארשטעהער פון „פאט" אין לאנדאן איז א יוד (דער משומד ליטוויער — רעד.). דער פארשטעהער פון „גאזעטא פאלסקא" אין לאנדאן איז א יוד (פלא-ריאן סאקאלאוו. א זוהן פון פערשטארבענעם פרעזידענט פון דער צ״וו. ארג. נחום סאקא-לאוו — רעד.), דער פארשטעהער פון „קוריער פאראנני" אין לאנדאן איז א יוד, די פיהרער פון דער פוילישער אויסערן-פאליטיק אין ראדיא זענען דריי יודען: בערסאן-אטמאר (א משומד), וולאדיס-לאוו בעסטערמאן און ברינמאן; אייניגע פון די וויכ-טיגסטע אמטען אין דער פוילישער אמבאסאדע אין פאריז, פערנעמט א יוד, דער שעף פון דער פוילישער פראפאגאנדע איז א יוד, דער ערשטער אטאשע אין דער פוילישער אמבאסאדע אין פאריז איז ביז לעצ-טענס געווען דער יוד מילשטיין, ראטשילד׳ס אײדעם א. אז. וו. א. אז. וו.

שוימענדיג זיך וועגען דער „פעריודישונג" פון דער פוילישער פרעסע שרייט ער אויס: זאלען זיי געהן אין די יודישע רעדאקציעס, נאר נישט רעפ-רעזענטירען די פוילישע פרעסע. און פיהרט אויס: אויב די רעגירונג וועט נישט אנווענדען קיין אנדערע פערסאנאלע פאליטיק **וועט מען פון אלע מא-כען אנטיסעמיטען.**

דאן לעגט אוועק דעפ. בודזינסקי א גאנצע לעק-ציע וועגען יודען און דעם שעדליכען יודישען איינ-פלוס. לויט דעם צחדר-יהודה קומט אויס, אז אלע יודען זענען פאציפיסטען, הומאניטאריסטען און דער-ווערטערן. אין דער גאנצער וועלט זענען יודען איר-מערנאציאנאליסטען און קעמפען פאר די רעכט פון מענש. נישט אנדערש: די שפאנישע רעוואלוציע איז א יודיש שטיקעל ארבייט איהר דארפט, מיינע הע-רען, געדענקען — קאכט זיך דער לאדזשער תכשיט און סטראשעט — אז אלע, וועלכע האבען געקעמפט פאר פוילען׳ס אומאפהענגיגקייט, קעמפען איצט **גע-גען דער אינערליכער אקופאציע פון די יודען.**

א רעגירונג, וואס וועט נישט אונטערנעמען א קאמף מיט דער אינערליכער יודישער אקופאציע פון פוילען, וועט אונז האבען געגען זיך. פערפלאנטערנ-דיג זיך אין א מטשטוש׳ע: אנאליז פון די בעשלו-סען פונם לעצטען קאנגרעס פון קאמאינטערן (?), פלוידערט דאס געבענדיגע דעפוטאטעל און פיהרט אויס, אז **מ׳דארף יודען בעזייטיגען פון האנדעל און אינדוסטריע.** די פאלאקען פאר-דערן פאר זיך די זעלבע רעכט, פון וועלכען עס גע-ניסען די יודען.

די חכמה׳דיגע יודען-העצערישע דרשה האט דעפ. בודזינסקי געענדיגט אזוי: איך רוף אן די יודען מיט מיין קאוואלעריע-שפראך: די יודען זענען לייכט פערדיגע פאציפיסטען. שוין די העכסטע צייט צו בעז-זייטיגען פוילען די אינערליכע אקופאנטען.

דאן קומט די שארפע איינדרוקספולע רעדע פון דעפ. מינצבערג (זעה אויף זייט 4).

דעפ. וואלעוווסקי רעדט וועגען דער פרעסע אין פוילען, זי הינקט אהנטער. זאגט ער. יעדעס מיניס-טעריום אינפארמירט אנדערש וועגען דערזעלבער פראגע.

ער פאדערט א שטרענגע פרעסע-געזעץ. עס טא-
(ווייטער זעה 4-טע זייט)

פערשארפטע לאגע

אויפ׳ן מיטעל-לענדישען ים

סאוויעטישע שיפען בעקומען א בעפעהל צו שיסען, אויב מ׳וועט זיי פרובען פערהאלטען אויף די שפאנישע וואסערן

ל א נ ד א ן, 21 (ספ. טעל.)

די פראגע פון דערטרינקען דורך די אויפשטענ-דיגע די סאוויעטישע שיף „קאמסאמאל", איז עלול אין דער נאהענטסטער צייט ארויסצורופען גאר ערנסטע קאנסעקווענצען.

דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין לאנדאן מאיסקי, האט זיך געווענדעט אין פארעין אפיס מיט דער ביטע וועגען הילף מצד גרויס-בריטאניען מיט׳ן ציל פעסטצושטעלען דעם פאקטישען זאן-צושטאנד און דעם גורל פון דער מאנשאפט פונ׳ם דערטרונ-קענעם דאמפער.

די ענגלישע רעגירונג האט מסכים געווען מיט-צוהעלפען ביים פעסטשטעלען, וואס עס איז געשעהן מיט דער סאוויעטישער שיף.

ס׳איז קיין ספק נישט, אז דער נישט-אינטער-ווענץ-קאמיטעט וועט זיך מוזען בעשעפטיגען מיט דעם ענין. די סאוויעטען ווילען מסתמא ווידער ארויס רוקען די פאדערונג צו שאפען א בלאקאדע פון די שפאנישע ברעגעס און צו פאטראלירען דעם ים און דעם אקעאן דורך די ענגלישען און פראנצויזישע פלאטען. אין געגענפאל וועט די ראטען-רעגירונג וואהרשיינליך דראהען, אז סאוויעטישע קריגס-שיפען וועלען בעשיצען די סאוויעטישע האנדעלס-שיפען.

„דיילי עקספרעס" איז שוין הייבט מודיע, אז אנ׳עסקאדרע פון סאוויעטישען פלאט, וואס בעשטעהט פון 8 אונטער-וואסער-שיפען, 3 טארפעדאס און 2 קאנטר-טארפעדאוצעס זענען בעכטע א געשוואו-מען פון אדעס צו די שפאנישע וואסערן. דער סאו-וויעטישער עסקאדרע איז בעפוילען געווארען צו שיסען אין די פיינדליכע שיפען, וויבאלד זיי וועלען גאר פרובען אויפ׳ן מיטעללענדישען ים צו פערהאלטען א סאוויעטישע האנדעלס-שיף.

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.)

האוואס איז מודיע פון לאנדאן: מיג. אידען האט הייבט אויפגענומען דעם פראנצויזישען אמבא-סאדאר און מיט איהם קאנפערירט וועגען פראגען, וואס זענען נוגע דעם נישט-אינטערווענץ-קאמיטעט, וואס זיין סוב-קאמיטעט וועט מארגען אפהאלטען א זיצונג פון העכסטער וויכטיגקייט. די פראנצוי-זישע רעגירונג איז גרייט צו מאכען אלע אנשטרענ-גונגען, כדי צו בעזייטיגען אלע שוועריגקייטען, אויף אנצווענדען דעם נישט-אינטערווענץ.

מ א ד ר י ד, 21 (ספ. טעל.)

דער קריגס-מיניסטער האט 21,30 דורך ראדיא איבערגעגעבען פאלגענדען קאמוניקאט:

אויפ׳ן מיטעלען פראנט און אויף די אפשניטען ארא ניועז, סאמאסיערא און מאדריד האט די באמבאר-דירונג נישט אנגעמאכט קיין שום שאדענס דעם רעגירונגס-מיליטער.

רעגירונגס-עראפלאנען האבען אדורכגעפיהרט אויסשפיר-פליהער איבער די פאזיציעס פון שונא.

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.)

פון לאיאן מעלדעט מען, אז דארט האט מען קאנפיסקירט צוויי דעמאנטירטע עראפלאנען. די קאנפיסקאציע איז צושטאנדגעקומען צוליב א מסירה וועגען געווער-שמוגעל. אין ביאריץ זענען ענטדעקט געווארען 20 קאסטענס מיט 4-מאטאר-דיגע עראפלאנען מיט זאפאס-טיילען, וואס זענען געווען בעשטימט פארן מיליטער אין ווערא, שפאניען.

שפאנישער פרעז. אזאנא ארעסטירט?

גענעראל פראנקא גרייט צו נייע אנגריפען

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.)

גענעראל קוועיפא דע ליאנא האט אין זיין בעכ-טיגען קאמוניקאט ערקלערט, אז לויט ידיעות וואס זענען דערהאלטען געווארען פון בארצעלאנא, איז דער פרעזידענט פון דער שפאנישער רעפובליק, אזאנא ארעסטירט געווארען. דער דאזיגער קאמוניקאט גיט נישט אן, ביי וועלכע אומשטענדען עס האט געזאלט פארקומען די ארעסט פון פרעזידענט.

ווייטער האט דער גענעראל קוועיפא דע ליאנא בעטאנט, אז גענ. פראנקא פיהרט איצט אדורך א רעארגאניזאציע פון זיין ארמעע. די אפטיילונגען, וואס קעמפען אונטער דער אנפיהרונג פון גענ. מאלא, ווערען איבערגרופירט. גענ. וואַרעלא איז אפגערופען געווארען פון אמט אלס שעף פון דער קא-וואלעריע איהם איז איבערגעגעבען געווארען אן אנדע-רע וויכטיגע מיסיע. אין אלגעמיין, האט דער גענ. דע-ליאנא ערקלערט, גרייט דער גענ. פראנקא צו נייע שארפע אנגריפען.

יודישע דעפוטאטען ביים פרעמיער

דעלעגאציע שילדערט די יודישע לאגע

וו א ר ש א, 21 (יט"א טעלעפאניש)

דער הער פרעזעס פון מיניסטארען־ראט גענע־ראל סקלאדקאווסקי האט נעכטען אויפגענומען א דע־לעגאציע, וואס איז געפיהרט געווארען דורך די ה"ה דעפוטאטען ד"ר זאמערשטיין און ד"ר גאטליב און איז בעשטאנען פון די ה"ה לעאן לשוויטע (ווארשא), ד"ר עמיל שמאראק (לעמבערג) און ד"ר איג־נאץ שווארצבארט (קראקא).

די דעלעגאציע האט פארגעשטעלט דעם ה' פרע־מיער די פרינציפיעלע פאסטולאטען פון דער יודי־שער בעפעלקערונג אין שייכות מיט איהר איצטיגער לאגע.

א דעלעגאציע פון זעלבען בעשטאנד און דער אנפיהרונג פון די דערמאנטע צוויי דעפוטאטען איז אויך נעכטען אויפגענומען געווארען דורך דעם זיר־צע אינערן־מיניסטער ה' ריטער קאוועצקי. די דע־לעגאציע האט געשילדערט די לאגע פון דער יודי־שער בעפעלקערונג אין לאנד.

ענגליש זילבער פאר פוילען

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

לעצטענס האט מען פון ענגלאנד געבראכט קיין פוילען ספעציעלע שטאבעס זילבער, וואס זענען גע־איינגעט אויף אויסצואַרבייטען מטבעות. פון דעם האזיגען זילבער אין א סכום פון 25 טויזענד קילא זענען שוין אויסגעארבייט 5־ער און 10־ער זלאטים.

פוילען אהן סאוויעטישע פיש

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

צוליב'ן פערבאט ארויסצופיהרען פון סאוויעט־רוסלאנד שפייז־ארטיקלען, זענען צום ערשטען מאל קיין פוילען נישט אריינגעבראכט געווארען קיין סא־וויעטישע פיש, אויף די חנאות ווערט דער פיש־בע־דארף געדעקט פון איינענעם פוילישען פיש־פאנג.

געשטארבען

פרוי פון פראפ. איינשטיין

נ י ו ־ י א ר ק, 21 (יט"א טעלעגר.)

אין עלטער פון 57 יאהר איז דא געשטארבען פון א הארץ־קראנקהייט עלזא איינשטיין, די פרוי פון פראפ. אלבערט איינשטיין.

א סוף צו אנפאלען פון קריסטליכע שילער אויף יודען

וו א ר ש א, 21 טעלעפאניש)

דער שטאט־פרעזידענט סטאזשינסקי האט אין שייכות מיט די לעצטע געשעענישען, בעת וועלכע קריסטליכע שילער זענען בעפאלען יודען, ארויס־געגעבען אן ערקלערונג, אין וועלכען ער מאכט פעראנטווארטליך די שטעטישע לעהרער פאר אנפאלען אויף יודישע דורכגעהער.

ענדעקישע סטודענטען ווערען צוגעלאזט אין אוניווערזיטעט

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

די אוניווערזיטעט־מאכט האט מספים געווען אנ־צונעמען די סטודענטען וועמענס לעגיטימאציעס זענען געווען קוועסטיאנירט. עס וועלען בקרוב פעראהערט ווערען אלע אויטיילנעמער אין דער אוני־ווערזיטעט־בלאקאדע, וועלכע געפינען זיך אין תפיסה

פויערן־פארטיי געגען צוזאמענארבייט מיט די פאלקס־פראנט־לער

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

אויף דער טאג־ארדנונג פון אויסערארענטליכען קאנגרעס פון דער פויערן־פארטיי, וואס וועט אפגע־האלטען ווערען אין ווארשא דעם 17. יאנואר ק. י. געפינט זיך די פראגע וועגען דער בעציהונג פון דער פויערן־פארטיי צו די פאליטישע ארגאניזאציעס, וועלכע געהערען צום פאלקס־פראנט. אויף די וואיע־וואדישע צוזאמענפאהרען פון דער פויערן־פארטיי זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס, וואס זא־גען זיך ארויס געגען צוזאמענארבייט מיט די פאר־טייען פון פאלקס־פראנט.

פיל קעלער־בעקערייען ווערען געשלאסען אויף דער פראווינץ

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

דער צענטראלער פערבאנד פון די בעקער־ארגא־ניזאציעס אין ווארשא בעקומט אונצעהליגע אנקלא־געס אויף פאלען פון שליסען קעלער - בעקערייען דורך דער לאקאלער אדמיניסטראטיווער מאכט. עס ווערען אויך פערמאכט נישט־מעכאניזירטע בעקע־רייען. דאס געשעהט צוליב דעם, וואס דאס מיניס־טעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ האט נישט אינ־פארמירט די נידריגע אדמיניסטראטיווע ארגאנען וועגען דער פערלענגערונג פונם טערמין צו מעכאני־זירען די בעקערייען. אין שייכות דערמיט וועט דורכ־געפיהרט ווערען אן אינטערווענץ ביי דער אויפ־זיכטס־מאכט.

שוידערליכען זעלבסטמארד פון א פערארמטען יודישען סוחר

ל ע מ ב ע ר ג, 21 (טעלעפאניש)

דא איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך שפּ־טען זיך מיט א ראזיר־מעסער דער בעקאנטער סוחר משה שייער, וועלכער איז לעצטענס שטארק פערארימט געווארען. די טעג האט שייער בעקו־מען א „נאקאז" אויף 6000 זל. שטייערן פאר געשעפטען, וועלכע ער האט שוין לאנג ליקווידירט.

דער דאזיגער פאל האט שייערן צום איג־ריגען דערדריקט.

פאר בעליידיגען דאס פוילישע פאלק

ל ע מ ב ע ר ג, 21 (טעלעפאניש)

אין שטעטעל בארשטאוו נעבען לעמבערג איז היינט פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה מרדכי ראזענבוים, א מיטגליד פון „סטושע־לעץ" און א סאנאצי־טוער, וועלכער האט גע־זאלט בעליידיגען דאס פוילישע פאלק.

די יודישע עדות זענען נישט אויסגעהערט געווארען.

פויליש־דייטשע פערשטענ־דיגונג

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

היינט איז אין ווארשא פארגעקומען דער אויסטויש פון די דאקומענטען פון ראטיפיצירטער פויליש־דייטשען אפמאך מכח אויסקויפען די מערב פרייסישע אבליגאציעס.

היינט איז אין ווארשא אויך אונטערגעשריבען געווארן די פויליש־דייטשע ווירטשאפטליכע פער־שטענדיגונג מכח פערלענגערן אויף ווייטערדיגע צוויי חדשים.

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

אונזער חשוב'ן מיטגליד
ה' אשר וואלף גאלדבערג
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אומפערגעס־ליכען זוהן
נ"ע מענדל בער
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
Sekcja Branży Fornierowej
w Łodzi
przy Stowarzyszeniu Piotrk. 10.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד
נ"ע מאיר פילצעוויטש
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דינסטאג, 22/XII 1936, 1 בייטאג פון טרויער־הויז, זאכאדניא 52, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען אבצוגעבען דעם פערשטאר־בענעם דעם לעצטען כבוד.
די פערוואלטונג פון בעקער־צעך אין לאדז

פערשפרייט
דעם נייעם
פאלקסבלאט

די בילליגסטע קוועלע
פון אלערארט
נייע = מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דעם וויצע־סטארשע פון בעקער = צעך מענדעל קופערמינץ נ"י צוליבן טויט פון זיין אומפערגעסליכע מוטער הינדע לאה נ"ע
א טרייסט זאל איהר געפינען אין דער ארבייט לטובת דעם אלגעמיינעם יוד. האנדווערקערטום
פנחס ראזענצווייג,
הענעך יאקובאוויטש

די מאדערנע
טאנץ = שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קווער אפיציגע פארטער
אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ־לעהרער
S. RUBINSZTAJN
נעמט אן איינשרייבונגען פאר אנפאנגער טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אוונט.
בעמ. פאר אוואנסירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.
ספעציעלע שטונדען פאר לאנג = געקליידעטע.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ־לעהרער.
ס. רובינשטיין.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 45
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה. 3-5 9-8

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט, האאר און סעקסואל־קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ.ן און פון 6 ביז 8 אוו

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
2 פאלודביאווא 2
טעל. 114-36.
נעמט אן 9-1 און פון 4-7 נאכמ.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 98-92
נעמט אן פון 10-12 און פון 5-7
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער פון 12 ביז 1 בייטאג.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Księgowy-bilansista
korespondent polsko-niemiecki
S. SIER
na stanowisku prokurenta
Łódź, Żeromskiego 9, tel. 174-41
ma godziny wolne.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 4-8 אוו

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8-2 מיטאג און פון 4-9 אוו.
ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פרייזען

דאקטאר
דניאל כה
שטערליגא 5 טעל. 08
אינערליכע און נערווען־קראנקהייטען
עלעקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 5 ביז 7 אוונט

Doktór
A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אן פון 6-8 אוונט.

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען־קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען־קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONóW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

אוירען, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־קאבינעט
פאר דורכליכטונגען און פאטאגראפיעס

מעכאנישע
שלאסעריי
ווייסעריי
פיהרט אויס
בילליג, שנעל, גוט
אלער ארט מאשינען־טיילען
J. Reder, Łódź,
11 Listopada 11/13
רוג זאכאדניא

Med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיצן 37 בענעדיקטא
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט

טשאנג-סו-ליאנג גרייט צו קאפיטולירען

זיינע נייע פאדערונגען צו דער נאנקינער רעגירונג

פ עק י ן, 21 (ספ. טעל.)
אין די כינעזישע פאליטישע קרייזען רופט ארויס פערוואונדערונג דער מאנגעל אין ידיעות יעגען דאנאלד'ן, וועלכער געפינט זיך אין סיאן-פו. לויט דער אלגעמיינער - אנגענומענער מיינונג, האט אויף דער פערבעסערונג פון דער לאגע געווירקט די דעציזיע פון יו-סו-שינג, דעם גובערנאטאר פון דער פראוינץ קארסו, וועגען געבען הילף טשאנג-סו-ליאנגען.

פון טאי-וואן מעלדעט מען, אז טשאנג-סו-ליאנג האט ארויסגעשיקט קיין נאנקין א דעלעגאציע מיט א גאנצע רייה נייע פאדערונגען און מיט דער פערזיכערונג, אז אויב די פאדערונגען וועלען ערפילט ווערען און אז מ'וועט איהם גאראנטירען די זיכערקייט, איז ער גרייט ארויסצופאהרען קיין אויסלאנד.

פ עק י ן, 21 (ספ. טעל.)
אין די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צו דער נאנקינער רעגירונג, ווי אויך אין נאנקין גופא איז מען פעסימיסטיש געשטימט צוליב דער געשפאנער לאגע מחמת דעם, וואס טשאנג-סו-ליאנג וויל נישט באפרייען דעם מארשאל טשאנג-קאי-משעק. אין זיין ענטפער צום רעקטאר פון דער הוין-שיל האט טשאנג-סו-ליאנג ערקלעהרט, אז מ'דארף מעהר נישט מאכען קיין הנחות פאר יאפאן.

ל אנד אן, 21 (ספ. טעל.) פון פעקין ווערט מיטגעטיילט, אז קיין טשינגטשי איז אנגעקומען א שליח פון דער קאמינטאנג-פארטיי, וועלכען עס איז געלונגען, אנ'איבערגעקליידעטער, צו אנטלויפען קיין סיאן-פו. לויט'ן בעריכט פון שליח פון קא-מינטאנג, האט דאס מיליטער פון מארשאל טשאנג-סו-ליאנג אנגעהויבען צו רויבירען די באנק פון סיאן-פו. אין אלגעמיין איז די רויבער געלונגען צו פערכאפען 8 מיליאן כינעזישע דאלארען און זילבער און 12 מיליאן אין פאפיר. ווייטער ווערט געמאלדען, אז א חוץ טשאנג-קאי-טשעק, זענען אין סיאן-פו ארעסטירט 16 אנדערע הויכע בעאמטע פון דער נאנקינער רעגירונג.

דאס פאליטישע פראגראם

פון די פראנצויזישע פאשיסטען

פערשמעלערן די רעכט פון פארלאמענט און איבעררייסען מיט'ן ראטען-פערבאנד

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.)
היינט 9 פריה איז געשלאסען געווארען דער קאנגרעס פון דער פראנצויזישער געזעלשאפטליכער פארטיי (פיער - קרייצלער). פולק. דע־לא־ראק האט איבערגעלייענט די פראגראם - דעקלאראציע פון זיין פארטיי. די נייע פארטיי איז אנ'אנהענגערין פון דער רעפובליקאנישער פרייהייט און וויל ווידמען איהר ארבייט געזעלשאפטליכע און פאליטישע פראגען. צו דעם צוועק וועט די פארטיי שטרעבען צו רעפארמירען די מלוכה-ארדנונג אין דער ריכטונג, אז דעם פרעזידענט זאל צוריקגעקעהרט ווערען די רעכט צו נאמינירען די רעגירונג און פונאנדערצולאזען די געזעצגעבערישע קאמערן. די פארטיי וועט שטרעבען צוצונעמען ביים פארלאמענט די רעכט פארצושטעלען פארשלאגען וועגען אויסגאבען, צו רעפארמירען די וואהל-ארדינאציע און געבען וואהל־רעכט די פרויען. דע־לא־ראק'ס פארטיי האלט פאר אנ'אונבעדינגטע נויטווענדיגקייט אפצושאפען די רעכט אויף שטרייקען, פונאנדערצולאזען די געזעמטע - פערייניגען און שאפען א מלוכה'שע קאמער פון שטאנדען.

אין הינזיכט צו דער אויסערן-פאליטיק פאדערט די פארטיי איבערצורייסען די בעציהונגען מיט'ן ראטענפערבאנד, צו פערשטארקען די צוזאמענארבייט מיט ענגלאנד, איטאליען, פוילען און קליינע אנטאנט ווי אויך א גאנצע רייה אפמאכען מיט דייטשלאנד.

צי וועט קומען צו א ענגליש-דייטשע פערשטענדיגונג?

„טיימס" וועגען פראנצויזיש-סאוויעטישען אפמאך

ל אנד אן, 21 (ספ. טעל.)
„טיימס" דריקט אנ'ארטיקעל, וואס ענטהאלט דעם פרינציפיעלען שטאנדפונקט וועגען דער מעגליכקייט פון צוזאמענא־בייט צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד. „טיימס" שאצט אפ פעסימיסטיש די דייטשע פאליטיק פאר'ן יאהר 1936 און ווייזט אן, אז זי האט זיך ענטוויקעלט אונטער'ן צייכען פון פראנצויזיש-סאוויעטישען פאקט ווי אויך אונטער'ן צייכען פון די ווירטשאפטליכע פאסטולאטען.

וועגען פראנצויזיש-סאוויעטישען אפמאך ערקלערט דער „טיימס", אז דער פאקט האט געקענט יערען א מיטעל ארומצורינגלען אנדערע מלוכות, וואס איז אין סתירה מיט'ן גייסט פון פאקט פונ'ם פעלקערבונד. די צייטונג האלט, אז אנ'אלגעמיינע פערשטענדיגונג מכח זיכערקייט אין איירופא, וואלט געקענט מילדערן די בעגאטיע פאלגען פונ'ם פראנצויזיש-סאוויעטישען אפמאך און אפילו דערפיהרען צום אנולירען דעם אפמאך.

„טיימס" פיהרט אויס, אז דעם קאמוניזם דארף מען פערטיליגען קודם-כל מיט ווירטשאפטליכע מיטלען אונטערשטייצענדיג, אז טראץ אלע אנשטרענגונגען, איז דעם קאמינטערן נישט געלונגען ארויסצורופען קיין אינטרעסע אין גרויס-בריטאניען.

בעת'ן געשפרעך אידען-ריבענטראפ האט געהאלט זיך אויסגעטיילט די מעגליכקייט פון א שטילען הסכם מצד דייטשלאנד מיט'ן פאקט פון פראנצויזיש סאוויעטישען אפמאך. מ'האלט, אז די ערשטע שריט פון ענגליש-דייטשער צוזאמענארבייט זענען געמאכט געווארען.

לויט'ן „טיימס" איז פאן-ריבענטראפ היינט אויפגענומען געווארען אין בערלין דורך היטלער'ן, מיט וועלכען ער האט ארומגערעדט זיינע געשפרעכען מיט אידען'ען.

ס'איז דיין עהרען-פליכט צו בעזיצען א שפאר-ביכעל
BANK KUP. KRED. פון
לאדז, נור פיעטריקאווער 29.
דערפיט זיכערסט דיר דיין עקזיסטענץ און געהמסט אנטייל אין דער ענטוויקלונג
און מאכפערשטיצען לאנק-וועזען.

ארעסטירט 5 אראבער

פארן געפלאנטען איבערפאל אויף לארד פיל

ל אנד אן. (יט"א טעלעגראפיש) דער היינטיגער „דיילי עקספרעס" פערעפענטליכט א דעפעשע פון ירושלים'ער קארעספאנדענט, וועלכער בעשטעטיגט די ידיעה. אז דער איבערפאל פון אראבישע טעראריסטען אויף די אויטאמאבילען אויפ'ן וועג קיין יריחו, וואס איז פארגעקומען דעם לעצטען שבת איז געמאכט געווארען מיט'ן ציעל צו נעהמען אין געפאנגענשאפט דעם פארזיצער פון דער קעניגליכער קאמיסיע לארד פיל. בלויז על-פי-נס איז דער לארד ניצול געווארען, ווייל ער איז דורכגעפאהרען דעם וועג מיט א האלבע שעה פריהער ווי די טעראריסטען האבען זיך געריכט.

דער „דיילי עקספרעס" טיילט אויך מיט, אז היינט, מאנטאג, האט די פאליציי ארעסטירט 5 אראבער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין ארגאניזירען דעם שבת'דיגען איבערפאל. די 5 אראבער זענען ארעסטירט געווארען אין די בערג, וואוהין עס האבען געפיהרט שפורען פון פיס-אבטריט.

די ספעציעלע יודישע פאליציי אין ארץ-ישראל

ווערט נישט פונאנדערגעלאזט

י ר ו ש ל י ם, 21 (יט"א טעלעגר.) ווי יט"א דערוויסט זיך, וועט די רעגירונג צוריקציהען די פערארדנונג וועגען פונאנדערלאזען די אפטיילונגען פון דער ספעציעלער יודישער פאליציי אין ארץ-ישראל: אין יאנואר זאלען די בעזונדערע צוריקגעצויגען ווערען.

אויפ'ן נעכטיגען מארק אין טשעכאנאוו

וו א ר ש א, 21 (יט"א טעלע-אג ש)
פון טשעכאנאוו, וואס איז טייל שטארק געהערט צו ביאליסק-פאדלאסקי אין דער צייטונג בייט, צו יויסאקע-מאזאוויעצק, ווערט מיטגעטיילט דער יט"א, אז אויפ'ן היינטיגען מארק-טאג, וואס איז דארט פארגעקומען, האט א גרעסערע גרופע אינאנטורניסטען געצואונגען די יודישע סוחרים צו שליסען זייערע געשעפטען, צוראבירט העכער 20 יודישע סטראגאנעס און אויסגעהאקט די שויבען אין עטליכע און צוואנציג יודישע הייזער. די אוואנטוריסטען האבען אויך צושלאגען פיל יודישע העדלער. צ"ל. אנד. האבען בעקומען שווערע וואונדען: יחיאל יאבלאנקא (צוהאקט דעם קאפ), חיה בארנשטיין (צובראכען א פינגער), אין זי איז אפגעפיהרט געווארען אין בריינסקער שפיטאל. האדל קואפ, משה בונין, זעליג בערכאוויטש און היגדע האפ.

2000 עמיגראנטען פון פוילען

קיין דרום-אמעריקא אין יאר 1937

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)
אויף דער נייגעעפענטער שיפליניע צו די דרום-אמעריקאנישע לענדער, אויף וועלכער עס קורסירען די שיפן „קאשטשושקא" און „פילסודסקי" ווערט פון אנהויב 1937 פארגעזעהן 4 רייזעס, יעדען חודש א רייזע. אין משך פון 4 חדשים וועלען די דאזיגע שיפן אפפיהרען קיין ארגענטינא, בראזיליען און אנדערע לענדער העכער 2000 עמיגראנטען.

אונטערהאנדלונגען וועגן אויסטוישן די שפאנישע ערובניקעס

פ א ר י ז, 21 (ספ. טעל.)
האוואס טיילט מיט פון באיאן, אז אויף אנ'אמעריקאנישער שיף איז היינט געקומען דער יוסטיץ-מיניסטער פון דער באסקישער רעגירונג לעיזאל, דער פינאנץ-מיניסטער דע לא טארע ווי אויך דער מער פון בילבאא. די דעלעגאציע זאל זיך צונויפטרעפען מיט די פארשטעהער פון דער רעגירונג פון די אויפשטענדיגע, בכדי ארומצורעדען די פראגע מכח אויסטוישען זייערע ערובניקעס. דערביי זאלען אויך אנוועזענד זיין פארשטעהער פון רויטען קרייץ. פערהאן אויך קלאנגען, אז ס'פיהרען זיך אונטערהאנדלונגען וועגען איבעררייסען די קריגס-אפעראציעס

אמעריקא פערגרעסערט די בעוואפנונגען

וו א ש י נ ג ט א ן, 21 (ספ. טעל.)
אין יעהרליכען ראפארט האט דער אמעריקאנישער קריגס-מיניסטער וואורדינג, געפאדערט צו פערגרעסערן די ארמע און די נאציאנאלע גוארדייע ווי אויך צו פערשטארקען דאס פליה-וועזען.

רעליגיעזער דיספוט

פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

אויפקלערונגען פון הרב דושינסקי און הרב בלוי

י ר ו ש ל י ם (יט"א) דער היינטיגער פערהער פאר דער קעניגליכער קאמיסיע פון די דינים דושינסקי און בלוי איז פערוואנדעלט געווארען אין א רעליגיעזען דיספוט.

הרב דושינסקי האט אין זיין ווענדונג צו די מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמיסיע אפעלירט נישט אפצושטעלען די עליה, ווי אויך נישט דעם פרייען באדען-פערקויף צו יודען. די געבאטען פון גאט — האט הרב דושינסקי געזאגט — קענען נישט פולשטענדיג ערפילט ווערען מחוץ פון א"י און פיל מצוות פון דער תורה זענען תליה בארץ. די יודען היטען אפ די געבאטען פון דער תורה און עס איז דעריבער נישט מעגליך, אז די יודען זאלען צוזעהמען פרעמדען באדען מיט געוואלד אדער וועלען דאמינירען און געוועלטיגען איבער אימיצען.

הרב דושינסקי פערלאנגט ווייטער, אז די קעניגליכע קאמיסיע זאל, נעהמענדיג אין אכט די הייליגע געבאטען פון דער תורה נישט בעגרענעצען די עליה ווי אויך די באדען-קניות און זאל ארויסטראגענדיג איהרע עמפפעהלונגען נעהמען אין אכט די אלגעמיינע יודישע לאגע.

לארד פיל: צי פערלאנגט איהר די עליה-פערלייכטערונגען בלויז פאר פרומע יודען, אדער די דאזיגע פאדערונג בעציהט זיך אויף אלע יודען?

הרב דושינסקי: ווען מיר שטעלען ארויס די דאזיגע פאדערונג, מאכען מיר נישט קיין שום אונטערשידען צווישען פערשידענע קאטעגאריעס יודען.

לארד פיל: איהר נעהמט אפילו נישט אין אכט די אויפנאהמס-פעהיגקייט פון לאנד?

הרב דושינסקי: די דאזיגע פאדערונג ווערט ארויסגערוקט אין די ראהמען פון א"י-מאנדאט.

לארד פיל: צי ווערט אין דעם מאנדאט דערמאהנט וועגען דער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון לאנד?

הרב דושינסקי: איך ווייס נישט.

נאכ'ן אויפקלערען א רייה ווייטערע פראגען איז דער פערהער פון הרב דושינסקי פערענדיגט געווארען.

פאר דער קעניגליכער קאמיסיע איז דאן ערשינען דער פיהרער פון דער אגודה אין א"י הרב בלוי.

ענטפערענדיג אויף די פראגען פון דער קעניגליכער קאמיסיע, פארמולירט הרב בלוי די פאלגענדע פאסטולאטען פון דער אגודה אין א"י. אנערקענען די בעזונדערע ארטאדאקסישע קהלות מיט אייגענע בעשטייערונגס-רעכט, גלייכשטעלען לויט דער יורידישער קאמפעטענץ די רבנישע בית-דינ'ס מיט די רעליגיעזע מוזולמענישע געריכטען, פועל'ן ביי דער רעגירונג, אז זי זאל ערטיילען אנ'ענטשפרעכענדע אונטערשטיצונג פאר די ערציהונגס-אנשטאלטען פון דער אגודה.

לארד פיל: וואס פאר א טייל פון דער יוד. בעפעלקערונג רעפרעזענטירט איהר?

הרב בלוי: די אגודה רעפרעזענטירט מינדעסטענס איין פינפטעל פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג.

לארד פיל: אויב אייערע פאדערונגען זאלען ווערען נאכגעגעבען, וואס פאר א גאראנטיע איז פערהאן, אז אנדערע גרופען פון דער יודישער בעפעלקערונג וועלען נישט ארויסטרעטען מיט נאך אנדערע פאדערונגען.

הרב בלוי: מיר קענען דערפאר נישט זיין פעראנטווארטליך. מיר מוזען ארויסרוקען אידעאלאגישע פאדערונגען. פונקט ווי דער ועד-הלאומי שטיצט זיינע פאדערונגען אויף נאציאנאלע יסודות, פארמולירענדיג מיר אונזערע פאדערונגען, שטיצנדיג זיך אויף די געבאטען פון דער תורה.

לארד פיל: צי זענט איר געגען דעם, אז אלע גרופען פון דער יודישער בעפעלקערונג זאלען זיך פערשטענדיקן און פארמולירן געמיינזאמע פאדערונגען?

מיר האבען דאס פארגעשלאגען, אבער דער דאזיגער פארשלאג איז נישט אנגענומען געווארען.

סער האריס רומבאלד: איך בין אינפארמירט, אז איהר האט זיך בעטייליגט אין א בעראטונג צוזאמען מיט דעם ועד-הלאומי און האט פערהאנדעלט וועגען דעם ענין.

הרב בלוי: יא, אבער די פערהאנדלונגען זענען איבערגעריסען געווארען אהן רעזולטאט.

סער רומבאלד: צי בעשטייען די מיינונגס-פערשידענהייטען דעריו, וואס איהר זענט געגען שבת-רעכט פאר פרויען?

הרב בלוי: דאס איז געווען בלויז איין פראגמענט.

סער רומבאלד: צי זענט איהר געגען שטים-רעכט פאר פרויען?

הרב בלוי: יא.

סער רומבאלד: איהר פערלאנגט צו זיכערן די יודען אנ'ענטשפרעכענדען אנטייל אויף די באהנען און אויף דער פאסט. ווי וועט זיך אבער דאס לאזען פעראייניגען מיט אבהיטען שבת-רוה.

הרב בלוי: דאס קען אבער פערהעלטניס-מעסיג לייכט רעגולירט ווערען.

סער האמאנד: איהר וועט צוגעבען, אז קיין א"י זענען אריינגעקומען פיל אונלעגאלע עולים?

הרב בלוי: איך האב געהערט וועגען דעם. דעם דאזיגען ענין וואלט איך אבער בעסער געוואלט בעריהרען אויף א געשלאסענער זיצונג.

סער האמנר: צי זענט איהר אינפארמירט, אז די צאהל פיקטיווע חתונות און גט'ן דערגרייכען ביז 41 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאהל.

הרב בלוי: איך האב וועגען דעס געהערט. עס ווערען געמאכט בעמיהונגען צו פערמיידען די דאזיגע ערשיינונגען.

נאכדעם האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע מכח דעם אנטייל פון דער רעגירונג אין דעקען די הוצאות פון דער רעליגיעזער ערציהונג אין א"י. הרב בלוי האט אויפגעקלערט, אז די אגודה האלט פאר אונמעגליך צו געהן אין די דאזיגע פראגען צוזאמען מיט די ציוניסטען. די אגודה פערלאנגט אויך פון דער רעגירונג צו בעשטימען ספעציעלע באדען-שטחים אויף קאלאניזאציע פון ארטאדאקסישע יודען.

דערמיט איז די היינטיגע עפענטליכע זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע פערענדיגט געווארן.

גלייך נאכדעם איז פארגעקומען א פערטרויליכע זיצונג פון דער קעניגליכע קאמיסיע, אויף וועלכער הרב בלוי האט פארטגעזעצט זיינע ערקלערונגען.

רעדע פון דעפּ. ל. מינצבערג

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע אין סיים

הויכע קאַמיסיע!

ביים אַרומרעדען דעם בודזשעט פון פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט, אַלס צענטער פון יעדער מאַכט בכלל אין דער מלוכה, וויל איך לכל הפחות בקיצור באַכאַמאָל מאַכען אויפמערקזאַם אויף די ערשיינונגען, וואָס בעאומרויהיגען אונזער געזעלשאַפטליך לעבען.

אמת, איך האָב ערשט מיט עטליכע וואָכען צוריק אויפ'ן סיים-פּלענום וועגען די דאָזיגע ענינים גערעדט. אָבער עפּעס אַנדערש איז, ווען די ווערטער, וואָס פאַלען אין סיים-זאַל, ווערען פערהילכט אינ'ם גערויש פון דער גאַס און עפּעס אַנדערש — ווען מ'האָט פאַר זיך אין אַנ'ענגען קרייז דעם שעף פון דער רעגירונג און מ'האָט אַ מעגליכקייט איהם צו איבערצייגען מיט אַנ'אויפריכטיג און יסודימ'דיג וואָרט.

דעפּ. בודזינסקי האָט זיך דאָ געוואָנדן מיט אַנ'אַפּעל צום פּרעמיער. איך וועל אויך טון דאָס זעלבע, אָבער אין אַ גראַד פערקעהרטער ריכטונג. איך האָב נישט דעם מוט, וואָס דעפּ. בודזינסקי, וועלכער דראָהט, אַז אויב דער פּרעמיער וועט נישט נאָכקומען זיין פערלאַנג, וועט ער אַלע האָבען געגען זיך. איך קען דאָס פּשוט נישט טון. און דעריבער וואָלט איך געראַטען דעם פּרעמיער — אויב ער האָט באמת מורא פאַר די דאָזיגע דראָהונגען — ער זאָל גאַראַנטירען דעפּ. בודזינסקי'ן די זעלבע רעכט, וואָס מיר יודען האָבען אין פּוילען, אויב ער ווינשט זיך דאָס דווקא.

כ'וועל זיך דאָ נישט אָפּשטעלען איצט באריכות אויפ'ן אַנטיסעמיטישען אַרטיסטריט פון דעפּ. בודזינסקי. כ'וועל בעסער צוואַרטען ביז ס'וועט זיך ביי איהם פערפעסטיגען דער אַנטיסעמיטיזם, וועלכער איז איצט בלויז אַ סעזאָן-אַרטיקעל. כ'וועל זיך דעסגלייכען נישט אַריינלאָזען אין קיין חקירות וועגען דער צאָהל יודען, וואָס זענען בעשעפטיגט אין די פּוילישע באַטשאַפטען אין אויסלאַנד. איין פראַגע שטעל איך אָבער יאָ: אפשר קען איהר מיר זאָגען, דעפּ. בודזינסקי, וויפיל „שלעכטס" ס'האָבען דאָס קורם געטון פאַר פּוילען אָט די פּאָר יודען, וועלכע איהר האָט דאָ אויסגערעכענט. די רעדאַקטאָרען בעסטערמאַן, סאָקאָלאָוו און ליטוויער?

אויב אין דער זשורנאַליסטישער וועלט איז בעקאַנט אַנ'אַזוי-גערופענער „שטאַף-וועקסעל", אין דער פאָרם פון אידעען-ענדערונגען, — קען איך אָבער גאַראַנטירען, אַז אומאָפּהענגיג דערפון, צי די דאָזיגע יודען וועלען האָבען גוטע שטעלעס, אָדער נישט, וועלען זיי זייער בעציהונג צו פּוילען שוין זיכער נישט ענדערן.

איך מוז אָבער אויפמערקזאַם מאַכען אויף נאָך איין פּרט, וועלכען דעפּ. בודזינסקי האָט דאָ בעריהרט רעדענדיג וועגען דער מענטאַליטעט אין דער זיפּ דורך וועלכע די דאָזיגע פערזאָנען געהען אַדורך. האָט ער וואַהרשיינליך געמיינט פערגעסען וועגען דער

מענטאַליטעט פון די דעפּוטאַטען, וואָס געהען אַדורך דורך דער זיפּ בלויז דערפאַר, וואָס זיי בעטען אוים שטימען ביי דער יודישער בעפעלקערונג און בעקומען שטיצע פון די יודישע קהלות.

צי איז טאַקי, הער פּרעמיער, שוין באמת נישטאָ קיין וועג זיך אַנ'עצה צו געבען מיט די הערשענדע געמיינהייטען? צי איז שוין טאַקי באמת די יודישע בעפעלקערונג פערמשפט אויף אומפערדינטע ליידען? אדער עס וועט סוף כל סוף נעמען אַנ'עק צו די דאָזיגע צרות!

און קיינער ווייסט דאָך נישט אַזוי גוט, ווי דער ה' פּרעמיער, אַלס דאָקטאָר און היגיעניסט, ווי-ווייט עס זענען וויכטיגער בעצייטענס אַנגעווענדעטע פאַרהיטונגס-מיטלען, איידער פערשפּעטיגטע כירורגישע שריט. קיינער ווייסט אָבער נישט אַזוי גוט, ווי דער פּרעמיער, אַז ס'איז פיל לייכטער צו מאַכען פערהיטונגס-אימפּונגען, איידער אַנצוווענדען נישט אַלע מאָל געלונגענע הייל-מיטלען.

אין דער ערשטער רייהע מוז אויך איצט גערעדט ווערען וועגען דעם זיכערהייטס-צושטאַנד אין לאַנד. דאָס איז אַ פראַגע, וואָס טאָר נישט גרינג-געשעצט ווערען, כל-זמן די כאַמישקייט, פּערזוויל-דונג, סאַדיזם, וועלכע האָבען בעהערשט די מחות און הערצער וועלען נישט אויסגעראָטעט ווערען עד היסוד! וואָרום אויב נישט, וואָלטען מיר געמוזט בעטראַכטען, אַלס אַקסיאָמע, אַז פון איין זיצונג ביז דער צווייטער וועלען כסדר אויפשווימען נייע פאַקטען פון געוואַלדטאַטען און טעראָר אין מער, אָדער ווייניגער בלוטיגער און בולט'ער פאָרם, אויב נישט פּשיטיק — איז מינסק-מאַזאָוויעצק, אויב נישט ווילנע — איז טשיזשעוו!

די יודישע געזעלשאַפט וויל הערען פונם ה' פּרעמיער, צי עס וועט דאָך געמאַכט ווערען אַ סוף צו דער דאָזיגער אונערטרעגליכער לאַגע.

אָבער די זיכערהייט און דאָס באַפרייהייטען די בירגער פון עקסצעסען און אָנפאַלען קען נישט בעטראַכט ווערען אַלס ענין פון פאָדערן בלויז רעכט פאַר דער יודישער געזעלשאַפט. דאָס איז די פּרימיטיווסטע פליכט פון די אָרגאַנען, וועלכע זענען דערצו בערופען, בפרט ווען ס'קומט דאָ אין בעטראַכט דער ריין-מלוכה'שער עלעמענט, וואָרום די דאָזיגע עלעמענטען זייהען אַנאַרכיע און תהו ובהו אין פּוילישען לעבען בכלל.

רעדענדיג וועגען די אַ בעוויטאַגטע פראַגען פון דער יודישער בעפעלקערונג סיי

אויפן פּאָליטישען, סיי אויפן ווירטשאַפטליכען געביט,

האָב איך אין זין נאָך אַנדערע בעאומרויהיגענדע ערשיינונגען. ס'איז שוין [illegible]

אַ כלל, אַז דאָס, וואָס אַ געוויסער טייל פּראָפּאַגירט אין דער פאָרם פון ברוטאַלע לאָזונגען, כאַפּט אַנ-אַנדערער טייל אויף און רעאַליזירט אין דער פאָרם פון אומשולדיגע פּרינציפּען. איך וועל זיך ערלויבען אַלס אילוסטראַציע צו ברענגען בלויז עטליכע ביישפּילען. מיט אַ קנאַפּ יאָהר צוריק איז געמאַכט געוואָרען אַ פּרוב אַוועקצורויבען ביי דער יודישער בעפעלקערונג איהרע רעכט

זיך צו האַלטען ביים יודישען דת אויפן שחיטה-געביט.

אויסגעלאָזט האָט זיך דערמיט, וואָס צוואַנציג טויזענד יודישע משפחות דראָהט איצט אַ ווירטשאַפטליכע רוין צוליב'ן איינפיהרען דאָס נייע שחיטה-געזעץ. אַקאַדעמישע אַוואַנטורניקעס וואַרפען אַ לאָזונג פון טיילען אין די הויכשולען די סטודענטען אויף רעכטס-זיצענדע און לינקס-זיצענדע, מאַכען ווייסטע עקסצעסען און קרעטשמע-אַוואַנטורעס אין די אוניווערזיטעטען און פּאָליטעכניקומס. אָבער אַנשטאַט צו פערדראַמען און אויסצוראָטען די דאָזיגע מגפה, לאָזען זיך הערען שטימען, וואָס אַקצעפּטירען אפשר נישט די מעטאָדען פון דער יוגענד, אָבער וועלכע וואַרפען נישט אָפּ דעם עצם פון זייערע אומדערהערטע פאָדערונגען.

די ענדעקישע אַגיטאַציע

שרייט מיט אַהייזעריגער שטים: „זשידזשי דאָ פּאַלעסטיני!" ס'זענען אָבער פערהאַן אַזעלכע, וואָס פערמאָגען דעם טאַלענט צוצוגעבען די דאָזיגע געשריי'ען די פאָרם פון עלעגאַנטע, געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע טעאָריעס. די אַנטיסעמיטישע העצע האָט געלאָזט פאַלען דעם לאָזונג: „זאָל לעבען דע" סטראַגאַן!" אַנשטאָט צו געהן מיט'ן שטעקען און מיט'ן קאַסטעט, כדי אָפּצונעהמען ביי דער יודישער בעפעלקערונג די פּרנסות, הערען מיט אַ שלייער-פערהוילענער און דעליקאַט-אויסגעקליגעלטער טעאָריע פון איבערשיכטונג.

אָבער איך, תוך גענומען איז דען נישט דעם פּוילישען יודענטום אַלץ איינס, אויף וואָס'ער אופן עס ווערט אויפגעגעסען: צי אַלס בלוט-רויטער בעפשטיק, אָדער אַלס וועגעטאַרישער קאָטלעט?

איך וועל זיך איצט נישט אַריינלאָזען אין קיין פּרטים,

צי — און אין וואָסערע מאָס — די פּויערים געהען באמת איבער צו מסחר. צום דאָזיגען ענין וועל איך נאָך האָבען אַ געלעגענהייט זיך אומצוקעהרען. כ'וועל בלויז פעסטשטעלען, אַז די דאָזיגע פּויערים זענען דערוויל עמעריטירטע מלוכה-בעאַמטע, פרויען פון קאָמונאַלע און געשעפטלעכע, געוועזענע פּראָפעסיאָנעלע אונטער-אָפיצירען, געוועזענע לעהרער וכדומה.

דער אויסערן-מיניסטער האָט אין זיין עקספּאָזע איינגעטיילט דעם פּראָגראַם פון אונזערע קאָלאָניאַלע אינטערעסען אויף צוויי הויפּט-טיילען: דער ערשטער טייל איז דער צוטריט צו די מקורות פון רויה-שטאָפען. אָבער אַלס הויפּט-מאָמענט פונם צווייטען טייל האָט דער ה' מיניסטער געמאַכט

די פראַגע פון יודישער עמיגראַציע.

ער שטעלט בעמליך פעסט, אַז אַ גרויסער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואָס האָט זיך ביזאַהער פערנומען מיט מעקלעריי, פערלירט אין שייכות מיט דער ענטוויקלונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען אין געוויסע לענדער איהר עקזיסטענץ-מעגליכקייט.

הויכע קאַמיסיע! איך וועל זיך ערלויבען דעם דאָזיגען זאַץ אַביסעל משנה צו זיין: אַ גרויסער טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג ווערט אַרויסגעשטויסען פון זיינע עקזיסטענץ-מעגליכקייטען אין געוויסע לענדער, נישט צוליב דער ענטוויקלונג נאָר צוליב דער פערקריפּלונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען אין געוויסע לענדער! עס שאַפט זיך אַזוי-אַרום אַ פּאַראַדאָקסאַלע לאַגע: פריהער נעמט מען ביי אונז די פּרנסה-קוועלען און שפּעטער ערקלערט מען, אַז צוליב דער אַרבייטסלאָזיגקייט זענען מיר אַ געזעלשאַפטליכע לאַסט און מוזען דעריבער עמיגרירען! סדום'ס משפט!

דער צוגאַנג צום יודישען פּראָבלעם מוז ווערען פולקאָם איבערגעדרעהט,

אויב מ'מיינט באמת אונזער טובה. אַנשטאָט צו בעגרענעצען אונזערע בירגערליכע רעכט דורך אָפּשליסען פאַר אונז פערשידענע געביטען פון פּאָליטישען און ווירטשאַפטליכען לעבען, מוזען אונזערע בירגערליכע רעכט פערברייטערט ווערען דורך פערווירקליכען און רעאַליזירען אונזערע קאָנסטיטוציאָנעלע רעכט!

נאָר אַזאַ שטאַנדפּונקט קען אָנגעווענדעט ווערען דורך אַ רעגירונג צו דער יודישער בעפעלקערונג און נאָר אַזאַ בעציהונג קען ערוואַרטען די יודישע בעפעלקערונג מצד אַ רעגירונג! אַנדערש וואָלטען די האָפנונגען אונזערע בכלל געווען חלילה יעוף!

איך האָב אָנגעמערקט נאָר עטליכע פּרטים, וואָס אילוסטרירען די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג נישט בלויז בנוגע דער גאַס, נאָר אויך בנוגע דעם געזעץ.

אָבער דער עיקר דאַגה איז אין איצטיגען מאָמענט טאַקי די גאַס, ווייל אונזער פּראָצעס וועגען רעכט ציהט זיך שוין פון היינט און נישט היינט וועט ער זיך מסתמא שוין ענדיגען.

הויכע קאַמיסיע! אויב ס'וועט נישט פריהער געמאַכט ווערען אַ סוף צו דער הערשאַפט פון דער גאַס, וועט בכלל קיין נאָרמאַל לעבען אין לאַנד נישט זיין!

דאָס, וואָס עס קומט איצט פאַר, פערסמ'ט נישט בלויז די אַטמאָספערע, נאָר פערקריפּעלט און פערקרימט די נשמות פונם יונגען דור!

אַזאַ אויטאָריטעטע פערזאָן, ווי דער שעף פון אַנ-אָפּטיילונג אין קראָקאָווער שול-קוראַטאָריום שרייבט אינ'ם קאַרטיגען „דזשעניק אוזשענדאָווי", אונטער דעם קעפּעל „די יוגענד אין סכנה", אַז נישט דווקא דאָס יונגוואַרג פון די העכערע קלאַסען, נאָר אַפילו פון די נידריגערע בעגעהט זיך אויף אַ סאַדיסטישען אופן מיט די שוואַכערע חברים, טוט אָפּ העסליכע שטיק די חברים און לעהרער, זי איז שלעכט, נקמה-זוכעריש, און האַלט בלויז פון דער מאַכט פון דער פויסט. ווייטער שרייבט ער דאָרט, אַז די יוגענד ווערט געלערנט צו האַסען און פעראַכטען מ'לערנט איהר ברוטאַליטעט און כאַמישקייט.

קען-זשע דען אין אַזאַ אַטמאָספערע, אין וועלכער מיר לעבען, אויסוואַקסען אַנ'אַנדערע בלום, ווי בלומען פון שלעכטס?

וואָסערע שטייגער פרוכטען קענען אַרויסקומען פון דער לעהרע, וואָס ווערט דורך געוויסע עלעמענטען פערשפּרייט אין לאַנד. אַז די פּרעסע און בלעטער-אַגיטאַציע יאָגט שוין אַזש איבער אין איהר בלוט-דורשטיגקייט דעם טרויעריג-בערי[h]מטען „שטירמער". די פאָרם און דער אופן פון אַגיטירען און העצען די פּויל'שע מאַסען, געהט שוין איבער אַלע גרענעצען. דער שמוציגער ענדעקישער „אַ"ענדאַ'זניק" לערנט זיינע לעזער און איז זיי מוסר-מודעה, אויף וואָס'ער אופן אייבער פון די לאָדזער „גאַזלייטער" רופט זיך אָפּצורעכענען מיט דער יודישער בעפעלקערונג. ער הייסט טרעטען דעם יודישען שלאַנג אויפ'ן קאָפּ און איהם דערשטעכען מיט אַ שפּיז. דאָס איז, שרייבט ער, אונזער ציל און פליכט. אויפ'ן עקעלהאַפטען און גנבות'דיגען שלאַנג טאָר מען קיין רחמנות נישט האָבען. ווען אַפילו דער דאָזיגער שלאַנג זאָל זיך פערדרוקען אויף פּוילישער בירגער-רעכט. די דאָזיגע עכברים דאַרף מען פערטרייבען פון פּוילען.

צום דאָזיגען טעקסט ווערט בייגעלייגט אַנ'אילוסטראַציע, וואָס לערנט אויף וואָס'ער אופן מ'דאַרף דעם יודישען שלאַנג צו דערשטעכען מיט דער שפּיז.

דאָס איז נישט, מיינע הערן, קיין איינצעלנער פאַל. די ראָטאַציע-מאַשינען שפּייען פון זיך אַרויס יעדען טאָג צעהנער טויזענדער אַזעלכע מינים העסליכקייטען.

ס'איז שוין דערגאַנגען אַזוי ווייט,

אַז דער „פּוינער קאַלענדאַר" בעשטימט יודענפרעסערישע פונקציע אויף אַ גאַנץ יאָהר פאָראויס.

דער פּרעמיער האָט זיכער נישט אויסגעוועהלט זיבע פונקציעס אויף דרייהונדערט פינפאונזעכציג טעג פאָראויס. אָבער די דאָזיגע מענשען זענען זאָרגפולער. זיי מוזען זייערע בלוטיגע און געפעפּערטע מאכלים, וואָס זיי זענען בעגאָסען מיט פערגיפטעטער און פערסמ'טער סאָס, האָבען בעצייטענס צוגעגרייט.

אַז די פּעטאַרדע און באָמבען — אַטענטאַטען זענען אַ פּועל-יוצא פון דער דאָזיגער שעדליכער אַגיטאַציע, איז איבעריג צו בעווייזען. כ'ברענג אויך נישט די רשימה פון אַלע אַנטי-יודישע מעשים, ווייל נאָך דער ווילנער אינטערפּעלאַציע איז דאָס ברענגען פּרטים בכלל שוין איבעריג!

אויסלייטערן די אַטמאָספערע און געזונד-מאַכען די בעציהונגען איז מסוגל בלויז אַ יושר און וואָס זאָל בעגלייט ווערען דורך אַנ'ענערגישען טאַט מצד די רעגירונגס-אָרגאַנען. יעדער מין איבערכאַפּען לאָזונגען, אַז די יודישע בעפעלקערונג איז אַנ'איבעריגער עלעמענט, וואָס דאַרף אויף הורט, אָדער דעטייל עקספּאָרטירט ווערען פון פּוילען, איז נישט ווערט קיין אויסגעבלאָזען איי.

די בלוטיגע לצ'עריי און טייוולאָבישע געמיינהייטען, וואָס ווערען אויף אַזאַ ראַפינירטען און עקעלהאַפטען אופן אָנגעווענדעט מצד דער ענדעקישער כנופיא לגבי דער יודישער בעפעלקערונג מוזען איינמאָל פאַר אַלעמאָל אויפהערען! אפשר וועט מען טאַקי דערמאָרדען אַ געוויסע צאָהל יודען — מ'וועט אָבער דאָך נישט אויסמאָרדען די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג און דאָס יודישע פּראָבלעם וועט מען אויף אַזאַ אופן נישט לעזען!

איך ווייס, ה' פּרעמיער, ווי דו האַלסט די פאַר אַ כבוד, וואָס ביסט אַנ'איבערגעגעבענער תלמיד פון גרויסען מאַרשאַל. פון יעדען בלעטעל, כמו פון יעדער שורה פון דיין ווערק „שפּליטערס [illegible] מעלדונגען" וועהט דאָס דאָזיגע געפיהל. אָט די טעאָריע, וואָס עס פּרעדיגט דער אַנקומענדיגער [illegible] דאָס איז דאָך אייגענטליך דמאָווסקי'ס „תורה", פון שמאַלצען מיט נאַציזם. די דמאָווסקי-אידעאָלאָגיע האָט יוזעף פּילסודסקי בעקעמפט אַפילו אויפ'ן ווייטען סיביר, אַפילו אין ווייטען יאַפּאַן. היינט-ווען פּנים אל פּנים מיט'ן פּוילישען לעבען, בשעת די דמאָווסקי-לעהרע איז געוואָרען פערשפּיצט און פערווילדעט דורך אויסערליכע פאַקטאָרען — מוז דאָך אודאי קומען די געהעריגע געגען-אַקציע!

ה' פּרעמיער! ער האָט דיר אַנפערטרויט די לעהרע און דעם גורל פון פאָטערלאַנד. דער[f] אַזוי-ווען נישט, אַז טייוולאָגים און בייזע רוחות זאָלען הוילען און טאַנצען אומבעשטראָפט!

גיפט אויף יודישע וואונדען

(ענדע פון דער 1־טע זייט)

רען אויך נישט פערשוימען קיין סוריאָזען ביי די קאָנפיסקאַציעס, די שלעכטע פּרעסע דאַרף מען אויסראָטען און די גוטע דאַרף מען שטיצען. מיט דעפּ. בודזינסקי איז ער אין תוך מסכים, אָבער מ'דאַרף נישט רעדען אַזוי שאַרף, כדי צו אַרבייטען פאַר פּוילען, איז נישט דווקא וויכטיג, אַז דער נאָמען זאָל זיך ענדיגען מיט „סקי". מיר האָבען שוין געזעהן

כשרע פּוילישע זשורנאַליסטען, וואָס האָבען אַגיטירט צו דערמאָרדען אַ פּוילישען פּרעזידענט.

דעפּ. טאָמאַשקעוויטש רעדט אויך וועגען פּרעסע געזעץ. איבער די לייט, זאָגט ער, מוז מען האָבען שטרענגע השגחה דעם פּעדער-באַנדיטיזם מוז מען צוימען. ער בערופט זיך דערביי אויף פראַנקרייך, וואו די פּרעסע איז שוין געצוימט און איהר ווילקירליכער אַרבייט.

דעפּ. הוטען-טשאַפּסקי האָט טענות, הלמאי די רעגירונג סובסידירט געוויסע צייטונגען.

דער אוקראַינער צעלעוויטש פאָדערט ספּעציעלע סעקרעטאַרען פאַר אוקראַאינישע ענינים ביים פּרעזידיום פון מיניסטאַרען-ראַט און ביים בילדונגס-מיניסטעריום.

דער יודען-פרעסער דעפּ. פּאַכאַלטשיק רעדט פונקט ווי בודזינסקי און פאַלט אָן אויף דעפּ. מינצבערג. ער זאָגט, אַז אין דעפּ. מינצבערג'ס רעדע איז דאָ אַ סך בעלידיגונג פאַר די פּאָלאַקען (שטימען: און זאָל: ריכטיג! ריכטיג!) מיר פּראָוואָצירען קיינעם נישט, דאָגעגען די יודישע אַרויסטרעטונגען פּראָוואָצירען אונז.

יאָ, וואָס מיינט איהר ה' מינצבערג, זאָגט דעפּ. פּאַכאַלטשיק, נאָר אַ יוד מעג זיין אַנ'אַדוואָקאַט און אַ זשורנאַליסט און אַ זוהן פון אַ פּויער טאָר זיך נישט שפּענען אַ סטראַגאַ? טשיסאָווע צו ווייטע—

קאַכט זיך דער דעפּוטאַט פּאַכאַלטשיק — וויפיל פּויערן עס האַקען שטיינער אויף די שאָסעען און וויפיל יודען. יודען ווילען נישט האַקען קיין שטיינער.

דעפּ. מינצבערג: יודען וואָלטען גערן געהאַקט שטיינער, אָבער צו דעם לאָזט מען זיי אויך נישט צו.

פּאַכאַלטשיק רעדט ווייטער: יודען כאַפּען זיך נאָר צו אידעלע מלאכות ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס דער פּוילישער פּויער רעאַגירט אַזוי שאַרף געגען דעם. און ער וואָרענט: האַנדעלט נישט אַזוי, אַז אַנדערע זאָלען אייך נישט שעכטען.

דעפּ. סיאַדראַ זידעלט דעם דעפּ. מינצבערג פאַר זיין פלומרשט חוצפה'דיגע רעדע, אין וועלכער ער האָט אַזוי פיל מאָל דערמאָנט דאָס וואָרט „כאַם". אין אַנ'אַנדערן פּאַרלאַמענט, זאָגט דער רעדנער, — וואָלט איהר פאַר אַזעלכע רייד שוין נישט אַרויס קיין לעבעדיגער. יאָ, יודען זענען פּאַראַזיטען אויפן לעבעדיגען קערפּער פון פּוילישען פאָלק. יעדער פּאָלאַק מוז זיך שטעלען **צום זעלבסטשוץ געגען די יודען.**

נאָך דער הפסקה האָט ווידער אַמאָל געשפּריצט מיט גיפט דער לאָדזשער יודען-פיינד בודזינסקי און עס איז אַרויף אויף דער טריבונע דער **פּרעמיער גענ. סקלאַדקאָווסקי** וועלכער חוזקט אָפּ פון בודזינסקי'ן מיט זיין עם-הארצות. דער פּרעמיער האָט אויסגעלאַכט זיין קוואַליפיקאַציע-פאָרשלאַג און ערקלערט, אַז ער גרענעצט זיך אָפּ פון בודזינסקי'ס נאַציאָנאַליזם, אָבער אויך פון דעפּ. מינצבערג'ס נאַציאָנאַליסטישער אויפשטעלונג. בודזינסקי דראָהט, זאָגט דער פּרעמיער — אַז איך וועל פערלירען די מאַסען. מיר בעהאַנדלען אָבער אַלע נאַציאָנאַליסטען אויף איין אופן. מיין פּערזענליכער שטאַנדפּונקט — ערקלערט דער רעגירונגס-שעף — איז: **מיך בעפרידיגט נישט ה' בודזינסקי'ס פּאַרטערונג.** איך בין געגען דעם, אַז אַלע פּאָלאַקען זאָלען געהאָדעוועט ווערען אונטער גלאָז. אין אַ מלוכה מיט נאַציאָנאַלע מינדערהייטען איז פאַראַן אַ נאַטירליכע נייטונג צו שאַפען אַ צוזאַמענלעבען. אָבער ס'ווערען אַרויסגערוקט אַנטאַגאָניזמען. דאָס דאָזיגע דאַרף מען צוועקמעסיג אויסנוצען לטובת דער מלוכה. דער קאַמף פאַר עקזיסטענץ צווישען די בירגער דאַרף פאָרקומען לויט'ן נאַטירליכען אָפּקלייב. אויב עס דאַרפען אַרויסגערוקט ווערען די בירגער, וועלכע לייסטען נוצליכע אַרבייט פאַר דער מלוכה, מ'דאַרף נישט קוקען ווי עמיץ הייסט, פון וואַנען ער שטאַמט.

מעגליך, זאָגט דער פּרעמיער, אַז היינט וואָלט געווען פּאָפּולער אַ פּאָליטיק געגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. דאָס וואָלט מעגליך געווען, וואָס מ'וואָלט זעהן נאָר איין נאַציע. עס וואָלט אָבער געווען אַ קורצזיכטיגע פּאָליטיק, אויסגערעכענט אויף ביליגע פּאָפּולאַריטעט.

דער פּרעמיער ווענדעט זיך דאַן דירעקט צו דעפּ. מינצבערג:

— איהר שטעהט צו צו מיר מיט אַ מעסער און פרעגט מיך: ווען וועט זיך ענדיגען די פּיין פון יודישען פאָלק, ווייל ס'איז נישטאָ די זיכערהייט. איך קאָן אייך זאָגען, אַז לויט מיר איז

אין פּוילען נויטיג די זיכערקייט פאַר אַלעמען, ממילא אויך פאַר יודען....

איך שטעה אויפ'ן שטאַנדפּונקט, נישט צו לאָזען אומבעשטראָפט קיין שום אַנטי-יודישע עקסצעסען. מיר ווירקען מיט אַדמיניסטראַטיווע מיטלען און שפּעטער מיט געריכט. איך ווייס, אַז איהר ה' מינצבערג, — פערלאַנגט אַ סך מעהר, אָבער איז שוין מיט אַלע פעלקער, וועלכע האָבען נישט קיין אייגענע מלוכה, מיר קענען נישט נאָכקומען [illegible]

ווייטערדיגע אויספארשונג איז דער אפערע פון מענשעז־רויב
די גאנצע באנדע געפינט זיך שוין אין טורמע

די אינגלייטונגס־אויספארשונג וואס ווערט גע־פיהרט געגען דער ליקווידירטער באנדע, וועלכע האט בען אויפגעפיהרט בנימין בודזינער, געגען בארוכ'ן, בוכהאלצן, אלשעווסקי, באלטשיבסקי און שטשעפ־ביאק, איז איצט פארענדיגט געווארען און די אקטען זענען איבערגעשיקט געווארען צום ווייטערדיגען לויף צום אויספארשונגס־ריכטער.

בעכטען איז דער פינפטער ארעסטירטער שטשע־פאניאק איבערגעשיקט געווארען אין טורמע.

איצט ווערט די אויספארשונג געפיהרט אין א פערשבעלערטער טעמפא און שפעטסטענס אין חודש מערץ וועט שוין פארקומען דער פראצעס געגען די 5 באנדיטען.

די דאזיגע סענסאציאנעלע געשיכטע וועקט נאך ווייטער דעם אלגעמיינעם אינטערעס און מ'דערצעהלט פערשידענע ווערסיעס.

מ'האט אויך דערצעהלט, אז דער ארגאניזא־טאר פון דער געשיכטע העבריק בארוך איז א משפחה פון בעלגישען וויצע־קאנסול בארוך.

מי' האבען בעקומען א מיטיילונג פון בעלגישען וויצע־קאנסול, אז דאס איז נישט אמת.

Najpraktyczniejszym podarunkiem na święta

INSTALACJA GAZOWA i KUCHENKA GAZOWA

Posiadanie kuchenki **gazowej** w gospodarstwie domowym oszczędza wiele pracy, pieniędzy i czasu i każda gospodyni, która nie chce połowy swego życia spędzić w kuchni, stosuje **GAZ**, jako paliwo, gdyż nie tracąc czasu na długie rozpalanie ogniska ma w każdej chwili potrzebny do gotowania ogień, i idealną czystość.

Sprzedaż sprzętu gazowego i zakładanie instalacji uskuteczna na dogodnych warunkach. **GAZOWNIA MIEJSKA, Targowa 18,** tel. 195-85 **i Sklep Gazowni Miejskiej, Piotrkowska 40,** tel. 221-08

קול חתן וקול כלה
די כלה מיינט, אז דעם חתן האט געמעגט טרעפן א געוועהנליכע קויל...

(א) מיכאלינא סראקא, א בתולה אין די יאה־רען (ביי די ארבעים) האט געזוכט און געזוכט א חתן, ביז דאס מזל האט איהר „צוגעשפילט" און זי האט געפאקט א בחור דעם 31־יאהריגען העג־ריק באראטשאק.

זי האט דעם דאזיגען באראטשאק שנעל איינגע־נומען געבענדיג איהם צו עסען און צו טרינקען ווי־פיל עס איז נאר אין איהם אריין און איז אזוי־צוזאר־גען, מיט איהם פערלאפט געווארען..

ויהי היום — און ס'איז געקומען זמן החתונה. האט זיך די כלה אויסגעפוצט און ווייס מיט בלימלעך, און דער חתן — אין שווארץ מיט א שפאגעל־נייעם קאלנער, און מ'האט זיך געלאזט פאה־רען אין א קאטש צום קאשטשאל.

אינמיטען וועג אבער האט באראטשאק דערקלערט דאס ער האט פערגעסען ביי דער כלה אין שטוב עט־ליכע וויכטיגע דאקומענטען — איז ער ארונטער פונם קאטש און איז אוועק נאך די דאזיגע דאקו־מענטען.

אין דער ווירקליכקייט האט ער ראדט ארויסגע־נומען פון א פודעלע 900 זלאטעס און איז עוקר געוועזן...

שפעטער אין א פאר טעג האט איהם פאליציי אר־רעסטירט אין א שענק אויף דער לימאנאווסקיעגא גאס וואו ער האט צורעכטגעמאכט דעם גרן.

נעכטען האט איהם דאס שטאטישע געריכט פער־משפט אויף 8 חדשים טורמע.

אנטעק ליגט אין קויש
און אניעלע גייט אויס, ווייל דער באלעבאס רופט זי

(א) המעשה שהיה כך היה:

די משפחה פון יאסעל ראזענהאלץ (שענקעווי־טשא 3־5) איז געווען אויף דער זומער וואוינונג. (געווען איז עס דעם 15 יולי) און אין לאדז זענען בלויז געבליבען ראזענהאלץ מיט זיין זוהן, און די דינסטמיידעל אניעלא שיקארסקא, וועלכע האט פאר זיי געקאכט ס'עסען.

אין דעם 15 יולי געשעהן אזא זאך: ס'זענען צו ראזענהאלצ'ן אין דער וואוינונג געקומען 2 פער־שוינען מיט א גרויסען קויש, און געמאלדען דער „שיקסע", שיקארסקא, אז דעם קויש בהויכען זיי דא אפצושטעלען — דער באלעבאס האט איהם גע־שיקט — און אז זי אליין זאל תיכף צוגיין אויפן וואקזאל, וואו דער באלעבאס ווארט אויף איהר.

דאס אפגעזאגט, זענען די 2 פערשוינען אוועק, און שיקארסקא האט צוגעשלאסען די טיר און איז אויך אוועק...

זי איז טאקיש אוועק צום וואקזאל, אפגעווארט דארט איבער א שעה צייט, און אז זי האט זיך אויף איהר באלעבאס נישט געקאנט דערווארטען, איז זי אוועק צוריק אין שטוב.

די 2 פערשוינען זענען אין א ווילע שפעטער ווידער געקומען, און דערקלערט, אז מיטן קויש האט מען זיי א טעות געהאט — זיי האבען איהם גע־דארפט אוועקצוטראגען אויף א שטאק נידעריגער, האבען זיי איהם ארופגעטראגען אויף א שטאק העכער.

טו, און זיי האבען דעם קויש צונעמומען.

שפעטער, אז ראזענהאלץ איז געקומען אהיים, און דערהערט די מעשה — איז איהם געווארען פינ־סטער פאר די אויגען, ובפרט נאך אז ער האט אויפן ארט פעסטגעשטעלט אז מ'האט פון שטוב צוגענו־מען פערשידענע מבשירים און ראדיא־אפאראטען פאר אנ'ערך טויזענד זלאטעס.

דער ענין האט אנגעשפארט אין דער פאליציי, און אין עטליכע וואכען ארום האט מען די 2 קויש־טרעגער, אנטאני פאפיערקאווסקי און סטאניסלאוו סינקיעוויטש געפאקט. מען האט אויך געכאפט זיי־ער קאלעגע דעם דריטען פארשוין, וועלכער איז געלע־גען איינעווייניג אין קויש, אנטאני־פאכינסקי.

נעכטען האבען זיי אלע דריי בעקומען א פסק־דין — צו 2 יאהר טורמע.

55,000 און 60,000 זלאטעס
א דינסטמיידעל א גנב'טע מיט גרויסע אספיראציעס

(3) דעם 30 אויגוסט ה. י. איז געמאלדען געווארען אין דעם היגען אויספארשונגס־אמט, אז באנדיטען זענען בעפאלען די וואוינונג פון משה שטשעטשינסקי (11 ליסטאפאד 30) געבונדען די דינסט־מיידעל פראנציסקא פאלענצאוש, און צו־גערויבט פוילישע און פרעמדע וואליטע, ווי אויך ביזשוטעריע פאר 60 טויזענד זלאטיס.

בעתן אנפאל איז אין שטוב געווען בלויז די פאלינצאוש.

דיזעלבע בחורטע, ווי עס האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, איז געווען אריינגעמישט אין א צווייטער ריזיגער גנבה, דהיינו — אין 1935 האט זי געדינט ביים פרוכטהענדלער ש. עקשטיין (זשע־ראמסקיעגא 40), און דעם 30 יאנואר 1935, בעת זי האט אוועקגעטראגען עסען פאר איהרע באלעבאטים אין סקלאד אויף בערנער־פלאץ 10, האט מען דערווייל ארויסגעטראגען פון עקשטיינס וואוינונג פוילישע און פרעמדע וואלוטע אויף א סומע פון 55 טויזענד זלאטיס.

שוין דאן איז געפאלען א חשד אויף דער פאליצעאוש, אז זי האט אין דעם ענין „געטונקען איהרע פינגער" אבער די 4 שפעטער געמשפטע גנבים האבען זי נישט „פערשיט", זי איז פרייגע־שפראכען געווארען, און זיי אליין האבען בעקומען אורטיילען ביז צו 6 יאהר.

איצט, נאך דער גנבה ביי שטשעטשינסקי'ן, האט מען זיך צו איהר פעסטער גענומען, און עס האט זיך טאקי ארויסגעוויזען, אז די גובה האט זי אדורכגעפיהרט מיט דער הילף און בשותפות מיט א געוויסער קאנסטאנציא אורבאנטשיק פון קילינסקיעגא 73.

ביי דער לעצטער האט מען נאך בעוויזען אפצונעמען 58 טויזענד זלאטיס. דעם רעשט 2000 האט זי שוין געהאט פערשוועדעט.

די ביידע „בחורטעס" זיצען פעסט און בקרוב וועט פארקומען זייער פראצעס.

קליינער פעליעטאן
גבירים האבען מזל...

יוער־מיר־גוטס־גיבט — זאגט שמיל־שמעלקי — יוער־מיר־גוטס־גיבט צו זיין א גביר! א גביר — זאגט ער — האט א בעזונדער מזל! אי דער קאפ שטייט, אי די קארטגייט, אי ס'איז בכלל אלרייט!

אט בעמט למשל אזא מעשה מיט'ן צורויבען דעם בן יקיר לי' אפרים של ר' שלמה...

דאכט זיך דיזעלבע מעשה לינדבערג, וואס א'ז געפלויגען אויף אנ'אייער־פלאן איבערן ים־אוקינוס און דאך איז עס נישט דיזעלבע מעשה.

ערשטענס איז עס ביים לופט־פליהער גע'זען אנ'אנדע' מעשה — א מעשה מיט א קליין, שיין יונגעלע, מיט א זעהר גערעטענס, און דער סוף, בע־בעך, איז גע'זען זעהר א ביטערער!

דא, דאגעגען, איז דאס יונגעלע אלט נישט מעהר, ווי 25 יאהר, און עס האט זיך געענדיגט, א דאנק דעם ה' יתברך, גאר נישקשה!

5 עס האט זיך אויסגעלאזט מיט בענשען גומל און מיט... 40 זלאטעס!

און אטא דאס טאקע זאג איך דאך, אז א גביר האט מזל!

זאל, למשל, אנ'אונזערס'גאל מענש פרובען צו רעגולירען א סומע פון א האלב מיליאן זלאטעס מיט 40 גילדוין, און מ'זאל אונז דערביי נישט שיקען צו אלדי שווארצע יאהר, וו'קיבעני טשארט־מייטערי...

אנ'עושר אבער, וואס איז אנגעשטאפט מיט גאלד, ווי אנ'ערב־פסחדיגער אינדיק (אהן שום להבדיל) מיט קלויסקעס — אזא מיליאנער, צי טריי־ליאנער האט ס'טרייפענע מזל, און אז עס גייט, גייט מיט אלעם, ווי שוין געזאגט: אי דער קאפ שטייט, אי די קארט גייט, אי ס'איז וואגוליע אלרייט!

אפגעבענשט גומל, אפגעדאסט די האנט פון הארץ, אפגעציילט 40 זהובים, און שוין — פטור אנ'עסק...

זאל עס אבער עמיצען איינפאלען אויסצוכא־פען מיין בוגרת די טאכטער, אדער, להבדיל, טאקע די שויגער...

! ניין! אסור, ווי חזיר!.. טו איך נייעמא!.. דא זעהט מען זיי נישט!..

און גלויבט מיר: איך וואלט געגעבען צוויי מאל פערציג און דריי מאל געבענשט גומל!

שמילשמעלקי

אויף
100 מענשען
רויכערן 99

די איינציגע אונשעדליכע
פאר'ן געזונד פאטענ־
טירטע 4־ון אטסאווע
גילזען זענען

„OSMAN"

דער גורל פון א פרוי
סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(38

ווי א קינד האב איך זיך געטריסט מיט זייפענ־בלאזען פון אונמעגליכע האפענונגען! איך האב זיך געליינט פונעלעך אין בוזעם... יא, אנדרעי איז גע־רעכט! מאריס איז אויף א ווייל בלויז פערכאפט געווארען פון מיין אנדערשקייט: א קאבארעט־טענ־צערין, א שלאנגען־טענצערין... איך בין געווען שאדפע שפיז פאר זיין קינסטלערישער פאנטאזיע און ער האט זיך איינגערעדט, אז ער איז פערליבט אין מיר, און איך גאר, האב איהם געגלויבט און איהם מיין הארץ אוועקגעגעבען! איצט בין איך איהם שוין נמאס געווארען... א, ווי פערפלוכט גע־רעכט אנדרעי איז!..

איהר הארץ האט געבלוטיגט פון די דאזיגע איינ־רעדענישען, אבער ערגעץ זעהר, זעהר טיף אין איהר הארץ האט געטליעט א פונק פון האפענונג, זי האט געהאפט, אז צו יעדער מינוט וועט זיך די טיר עפע־נען און מאריס וועט אריינקומען און וועט אלץ דערקלערען צום גוטען. אין וועט איהר זאגען ווי ליב ער האט זי, און אלץ וועט זיין ווי געווען...

זי איז געלעגען ווי אין א פיבער און זיך צוגע־הערט צום מינדסטען שאָרך צו הערען אויף די טרעפ. אויב עמיצער עפענט נישט די קארידאר־טיר. פון וועגען טראגען טריט פון א שפעטען פערבייגעהער. זי האט דאן מיט א פערבעהאלטענעם אטעם געווארט, אז אט וועלען די טריט זיך אפשטעלען ביי איהר הויז. ס'וועט זיין מאריס, ער וועט צו איהר ארויפלויפען... אבער גלייכגילטיג, נישט וויסענדיג, וואס פאר א פיין זיינע פוס־טריט פערשאפען דארט דער וועלנדער מיידעל אין איינזאמען צימער, פלעגט דער שפעטער פערבייגעהער פערבייגעהן איהר הויז און איבערלא־זען אין איהר הארץ דעם ביטערען סם פון ענטוי־שונג.

ליגענדיג אזוי אין פיין און יסורים און אין האפנונגסלאזער ערווארטונג, האט זי מיט אמאל דערהערט ווי די קארידאר־טיר עפענט זיך און עמי־צער קומט אריין:

„ס'איז ער: ס'איז ער!... — האבען זיך פון איהר נעריסען פרייידיגע אויסגעשריען".

זי איז שנעל אראפ פון בעט, אנגעצינדען די עלעקטריע זיך גענומען אויסגלייכען דאס קליידעל, פערריכטען די האר און איז אהן אטעם געלאפען עפע־נען די טיר. זי האט אזוי געגארט ס'זאל זיין ער, אז ס'איז שוין ביי איהר קיין צווייפעל נישט גע־ווען, אז זי וועט באלד דערזעהען מאריסן, וואס קומט איצט פאר איהר זיך פערענטפערען...

זי האט געהערט, ווי מען קלעטערט אויף די טרעפ און יעדער נייער טריט האט געבראכט נעהנטער איהר נעגארטען גליק. ווען זי האט דערהערט, אז ער איז שוין זעהר נאהענט, האט זי אנ'עפען געטון די טיר און דערזעהען א פרעמדען מאן, וואס האט א ווייילע זי פערוואונדערט בעטראכט און ווי ער וואלט זיך גלייך געכאפט און פערשטאנען, האט ער א זאג געטון:

— שיין פייגעלע, רעכענסט טייער?

זי האט פערהאקט די טיר, פערשלאסען זי פון אינעווייניג און איז א מינוט געשטאנען איינהערענ־דיג זיך אין הוילער שרעק. זי האט געהערט ווי דער מאן גייט אוועק. קלעטערט ווייטער אויף די טרעפ צו א העכערען שטאק, וואו ער האט מן־הסתם גע־וואוינט.

מיט טריט פון א פער'משפט'ן, וואס גייט צו דער־תליה, האט זי זיך צוריק צוגעוואקעלט צום בעט און די לעצטע ווערטער, וואס זי האט געהערט: „שיין פייגעלע רעכענסט טייער?" האבען זי נישט אפ־געלאזט:

„אט דאס איז מיין שיקזאל"... האט זי גע־טראכט, „פון קאבארעט צו קאבארעט, פון איין גראבען עולם צו א צווייטען... הילפלאז, אומבע־שיצט... וועל איך סוף־כל־סוף אריינפאלען ערגעץ אין א הייזעל, ווי אין יענעם, אין וועלכען איך בין אריינגעפאלען ביי מיין אנקומען אין פאריז. אבער דאן בין איך געווען יונג און געהאט געגונג ווילען זיך קעגענצושטעלען און זיך ראטעווען. איך וועל אבער ווערען עלטער, קיין אויסוועג וועט נישט זיין, און...

„שיין פייגעלע, רעכענסט עפעס טייער?"

ווי אלע מאל, ווען איהר פערצווייפלונג און ענטוישונג אין לעבען האט דערגרייכט די העכסטע שטופע, האט אין איהר איצט אויפגעפלאמט א פייערדיגער, א בלוטיגער דורשט נאך נקמה:

„איך מאר זיך נישט אונטערגעבען! איך מוז זיך פערמעסטען נעגען מיין ביטערען מזל! די, וואס האבען מיר געמאן שלעכטס טארען נישט בלייבען אומבעשטראפט! דער ווידערגסטער ענטפער אויף שלעכטס איז נקמה!

אויפן זינען זענען איהר געקומען די צוויי דייר־משען, מיט וועמען זי האט פערבראכט דעם אוונט:

„זיי זענען זיכער שוין פערברעכער און איך וועל גיין צו זיי! איך וועל ווערען א פערברעכערין אבער נישט קיין פראסטיטוטקע! פערברעכען און נקמה אין דער וועלט וואס איז פול מיט שלעכטס! אלע זענען פערברעכער, נאר אנדערע זענען עס פער שטעלט און רעכענען זיך פאר פיינע מענשען. און אנדערע זענען עס אפען: איז דען שאטנער נישט בעגאנגען געגען מיר א שרעקליכען פערברעכען, איינשפארענדיג מיך, א קינד, אין א מאנאסטיר? איז דען דער גלח, סענגט לופ, וואס רעכענט זיך פאר אזא פיינעם קריסט, נישט בעגאנגען געגען מיר דעם שווידערליכסטען פערברעכען. אין דער וועלט? און מאריס....

זי האט וועגען מאריסען נישט געקאנט טראכ־טען קיין שלעכטס. איהר הארץ איז צעריסען געווא־רען אויף טויזענד שטיקער, וועו זיין נאמען איז איהר ארויף אויפן געדאנק און ווידער האט אין איהר אויפגעטליעט די האפענונג, אז ער וועט נאך קו־מען... ער וועט זי דאך אזוי נישט לאזען אומקומען אין ליידען.

(פארטזעצונג קומט)

אויף א ראפינירטען אופן

אויסגעשווינדעלט ביים אייגענעם מאן ס'גאנצע פערמעגען

סטוסאצ'יאנעלע געשיכטע איז נעכטען אנטפלעקט געווארען אין דער ראבינאט-קאנצעלאריע

אין ראבינאט איז נעכטען געווען חושך. ס'איז געשטאנען א יונגערמאן, האט זיך געריסען די האר פון קאפ, געוויינט און זיין לאמט איז געווען פשוט א פערצווייפעלטע.

די דאזיגע סצענע איז פארגעקומען נאכדעם ווי ה' געצעל גארנצאזש איז געקימען בעשטעלען א מורה הוראה, כדי ער זאל איהם געבען חופה וקדושין מיט זיין געוועזענער פרוי, וועלכע ער האט מיט 2 וואכען צוריק ערשט גע'גט. יוען מ'האט אנגעהויבען חוקר ודורש צו זיין, איז מען דערוויל דערגאנגען, אז ער איז א כהן. און קען נישט צוריק התונה האבען מיט זיין פרוי. געצעל גארנצאזש האט דאס געטראפען ווי א דונער, קיין שום טרייסט האט נישט געהאלפען.

דעמאלט ערשט האט מען אנגעהויבען אויסצופרעגען גארנצאזש'ן וואס דא איז געשעהן און ער האט דערצעהלט פאלגענדע אינטערעסאנטע געשיכטע. ער איז אליין א געבוג רייכער מענש, מיט 2 יאהר צוריק האט ער חתונה געהאט מיט א מיידעל, וועלכע ער האט שטארק געליבט. דאס מיידעל איז געוועזען ארים, און איהם פעהלט נישט קיין געלד און דעריבער האט ער דערויף נישט געקוקט, האט דאס גט'ען זיין ווייב.

פארפאלק זיך געלעבט זעהר גוט און פיין, מ'האט איינגעארדענט א וואוינונג וועד מיר גוטס גינט. מען האט ווייטער געפיהרט די גרויסע געשעפטען און ס'איז געווען גוט פאר גאט און פאר לייטען.

דאס אלץ איז אבער געווען נאר לפנים, דאס יונגע ווייבעל האט דערוויל פערטראכט א טיוולאנ'ישען פלאן: עווטשא האט זעהט אויס געוואלט פטור ווערען פון דעם מאן, אבער גלייכצייטיג ביי איהם צונעהמען אלץ וואס ער פערמאגט. צו דעם צוועק האט זי צוזאמען מיט איהר משפחה צוגעטראכט א מיטעל דערצו.

פערשטעהט זיך, אז יעדעם גרויס געשעפט האט חובות, וועלכע מ'דארף בעצאהלען, עווטשא האט אנגעהויבען איינצורעדען איהר מאן, אז ס'וואלט געווען א פלאן פטור צו ווערען פון די חובות, מאכען אלץ צו געלד און ס'וועט זיין דערפון א גרויסע סך מע, דעמאלס וועט מען אלץ צוזאמענגעהמען און אוועקפאהרען קיין ארץ ישראל. וואו מ'וועט אנהויבען א ניי נאך מעהר גליקליך לעבען.

ווי אזוי טוט מען אבער דאס? האט עווטשא דערויף אויך געפונען א מיטעל, גארנצאזש זאל אפגט'ען זיין ווייב. צוערשט אלץ אפשרייבען זיין ווייב, אזוי אז גארנצאזש וועט ביי נארנישט בלייבען און מ'וועט איהם גארנישט קענען טון. ווען דער גט און אלע פארמאליטעטען וועלען שוין זיין אדורכגעפיהרט וועלען זיי ביידע צוריק חתונה האבען און אוועקפיהרען קיין פאלעסטינא.

גארנצאזש האט זיך געלאזען צורעדען און איבערעדען און אזוי האט מען געטון, דער גט איז אדורכגעפיהרט געווארען מיט 2 וואכען צוריק.

נאכ'ן גט, ווען עווטשא האט שוין אלץ געהאט אין האנט, האט גארנצאזש אנגעהויבען צו רעדען וועגען צוריק חתונה האבען, עווטשא האט אנגעהויבען צו ציהען מיט דער נאז, האט זיך געמאכט טויב, זי האלט נישט דערפון. גארנצאזש איז נעכטען געקומען אין ראבינאט, אבער דא האט ער זיך דערוואוסט, אז ער וועט בכלל נישט קענען צוריק חתונה האבען מיט זיין געוועזענעם ווייב, וויל... ער איז א כהן.

ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ער איז אויף אזא ראפינירטען אופן בעשווינדעלט געווארען און מען האט איהם צוגענומען דאס גאנצע פערמעגען.

גארנצאזש וועט זיך ווענדען צום געריכט און אנקלאגען זיין געוועזען ווייב און משפחה פאר שווינדעל.

דעוויל פערמשפט 2 ארבייטער

נאכוועהענישען פון אנ'אקופאציע-שטרייק

אין דער שטרומפ-פאבריק פון דער פירמע „שאנזאוואנ" האט אין יולי חודש לויפענדען יאהר אויסגעבראכען אנ'אקופאציאנס-שטרייק. דער שטרייק האט געדויערט כמעט 4 וואכען און איז געווען רייך אין פערשיידענע אינצידענטען.

דער עפילאג פון איניגע אינצידענטען, בעת דער דאזיגער שטרייק-אקציע האט זיך אפגעשפילט נעכטען אין שטאטישען געריכט פארן ריכטער פוגענסקי.

די פירמע „שאנזאוואנ" האט אנגעקלאגט די געוועזענע ארבייטער: — די 24 יעהריגע פאליע אייזענבערג, 28-יעהריגען סטאניסלאוו כארעמזא און 24-יעהריגען מאנעס זאנענשיין, אז זיי האבען בעתן שטרייק פערשלאסען די טיר פון דער פארטיערניע, נישט ארויסגעלאזט פון דער פאבריק די אויסגעפערטיגטע סחורה, נישט צוגעלאזט צו די מאשינען די ארבייטער, וועלכע האבען געוואלט ארבייטען.

דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס מען האט בעזייטיגט פון דער ארבייט די ארבייטערין — רעלעגאטען, פאליע אייזענבערג.

א חוץ דעם — ווי עס האבען דערקלערט די בעשולדיגטע ארבייטער — האבען זיי געפאדערט, עס זאלען אייסגעגליכען ווערען די לוין-טאריפען און אז די ארבייט זאל געפיהרט ווערען לויט די נארמען פון קאלעקטיווען אפמאך.

וועגען דער סיבה, פארוואס עס איז בעזייטיגט געווארען פון דער ארבייט די רעלעגאטין אייזענבערג, דערקלערט דער אינהאבער פון דער פירמע, ה' ווייננמוך, אז זי האט איהם געפונטעוועט די ארבייטערינס. און בעליידיגט די לייטערס.

די בעשולדיגטע פאליע אייזענבערג ערקלערט, אז דאס ערשטע מאל האט מען איהר אפגעזאגט וויל זי האט פראטעסטירט געגען צונעהמען נאך איין לערן-מיידעל. עס האט געהערשט אין דער פאבריק אזא אטמאספערע, אז א דעלעגאטין האט געקענט זיין אנגעוויזען יעדען מאמענט אויף עפעס אונערוואראטעטעס; די לייטערס האבען גענומען ביים אננעהמען ארבייטערינס — לאפובקעס און א חוץ דעם האבען זיי אויף אנ'אונאנשטענדיגען אופן אויסגענוצט די ארבייטערינס...

די בעשולדיגטע כארעמזא און זאנענשיין זענען זיך מודה, אז בעת דעם אקופאציע-שטרייק האבען זיי אויף א געוויסער צייט צוגענומען דעם שליסעל פון דער פארטיערניע, וויל — די אדמיניסטראציע האט נישט צוגעלאזט צו די שטרייקענדע קיין לעבענס-מיטעל; נאר אין געוויסע שעה'ן, און זיי, די שטרייקענדע האבען געוואלט האבען דעם פרייען וועג אריין און ארויס פון דער פאבריק. דעם שליסעל האבען זיי געהאלטען נאר א קורצע צייט און באלד איהם צוריקגעשטעלט אין דער טיר. זיי זענען זיך מודה אויך אין דעם אז זיי האבען נישט געלאזט ארויספיהרען קיין סחורה פון דער פאבריק, וויל זיי האבען געוואלט אויף דעם אופן בעאיינפלוסען דעם אינהאבער שנעלער נאכצוקומען די פאדערונגען פון די ארבייטער און א סוף צו מאכען צו דעם סכסוך.

א גאנצע רייה ארויסגערופענע עדות — ארבייטער פון דער פאבריק בעוויזען, אז זיי האבען די מאשינען אליין אפגעשטעלט און אז צו דער שטרייק-אקציע זענען זיי צוגעשטאנען פרייוויליג.

דער לייטער ענגעל האט זיך אלס עדות נישט צוגעשטעלט צום געריכט

דער פערטרעטער פון לייטער ה' רעגענוועטער דערצעהלט דעם פערלויף פון די געשעהענישען לויטן בעשולדיגונגס אקט.

דער עדות נאלינסקי, פארשטעהער פון קלאסען-פעראיין דערצעהלט, אז בעת'ן אקופאציע-שטרייק אין דער פירמע „שאנזאוואנ" האט ער פארגעלעגט א שידס-געריכט, אז דעם ענין זאלען בעהאנדלען די פארשטעהער פון דעם קלאסען-פעראיין און פון דעם מייסטער-פעראיין, וואו עס זענען ארגאניזירט די לייטערס. די לעצטע זענען אבער צו דער קאנפערענץ נישט געקומען, דער ענין איז אריבער אין ארביטראזש-אינספעקטאראט. דער שטרייק איז אויסגעבראכען אויפן עקאנאמישען באדען, א חוץ דעם איז גענען די לייטערס ענגעל און רעגענוועטער געפיהרט געווארען אנ'אויסבארשונג אין צוזאמענהאנג דערמיט וואס זיי ווערען בעשולדיגט אין מיסברויכען מיט זייערע שטעלונגען לגבי די פרויען-ארבייטערינס.

מצד דער פירמע, טרעט ארויס אלס בעשולדיגער אדוו. מיסאלא. ער פרובט פארצושטעלען דעם שטרייק אלס פאליטישע אקציע.

די ארבייטס-אינספעקטארין מאריא פשערבאסקא, האט געפארשט די געשעהענישען אין דער פאבריק „שאנזאוואנ" אין א געוויסער פאזע. זי איז געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דער סכסוך איז אנטשטאנען אויפן עקאנאמישען באדען.

אלס פערטיידיגער פון די בעשולדיגטע ארבייטער טרעט ארויס אדוו. בירענצווייג. ער ווייזט אן דערויף, אז דער שטרייק האט געדויערט כמעט 4 וואכען און ווען ער וואלט געהאט א פאליטישען אונטערשלאק וואלט די מאכט דערפון געוואוסט און רעאגירט. דעם אונטערשלאק פון דעם שטרייק דארף מען אבער זוכען ערגיץ אנדערש. ער ליגט אין דער מיאוסער אטמאספערע וואס האט געהערשט אין דער פאבריק.

דאס אלץ וואס די שטרייקענדע אקופאנטען האבען אונטערגענומען האבען זיי געטון אין גוטען גלויבען, אז דאס וועט ברענגען צום שנעלערען ליקווידירען פון דעם סכסוך.

דאס געריכט האט די בעשולדיגטע פאליע אייזענבערג אינגאנצען פריינעשפראכען. די בעשולדיגטע כארעמזא און זאנענשיין האבען, פארן נישט לאזען ארויספיהרען די סחורה פון דער פאבריק — בעקומען צו א חודש ארעסט.

נאר 3 קאנצערטען

זאל פילהארמאניע — נארוטאוויטשא 20 — טעל. 213-84 —

פרייטאג, דעם 25 דעצעמבער, 9 אווענט און
שבת, דעם 26 דעצעמבער, 4 נאכמיטאג און 9 אווענט

פון מייסטער פון פאלקס-לידער

יאסעלע קאלאדני

נאכ'ן וועלט-טורנע, וואו ער האט געהאט אזא ריזיגען ערפאלג.

— פראגראם: —

1) צו שפעט (י. קאלאדני)
2) דער חלף און די זעג (א שטיינבערג)
3) שמעון "צאצקע" (י. קאלאדני)
4) בטחון (י. קאלאדני)
5) משה'לע (י. קאלאדני)
6) דאס נערוועזע ווייב (י. קאלאדני)
7) דער בעל-יועץ (א. שטיינבערג)
8) שבת אין די וועלדער (יחים שטערנהיים)
9) דאס איינקל (נחום שטערנהיים)
10) נעווארען א כלה (י. קאלאדני)
11) סאלדאטאלאק (י. קאלאדני)
12) דער שניידער (י. קאלאדני)
13) טעאטער (י. קאלאדני)
14) אהן א בילעט (י. קאלאדני)
15) דער פריזיער (י. קאלאדני)
און אנדערע.

ער גנב'עט, ווארטענדיג...

(א) די לאדזער פאליציי האט ארעסטירט דעם „אריגינעלען" גנב, דעם 34-יאהריגען זיגמונט רופערט (פון קרוטקא 10), וועלכער פלעגט אונטערנאמען מאזורקעוויטש בעשווינדלען דאקטוירים און אדוואקאטען.

מאכען די „קונץ" פלעגט ער אזוי: ער פלעגט טעלעפאניש ארויסרופען דעם דאקטאר אויף א וויזיט אויף אנ'אויסגעטראכטען אדרעס און אז יענער פלעגט ארויסגיין, אדער ארויספאהרען — פלעגט צו איהם אהיים אנקומען רופערט, און, און מערן אויסרייד, אז ער ווארט וואיפן דאקטאר, פלעגט ער איהם בעגנבענען די שטוב.

„ווארטענדיג" אזוי פלעגט ער אויך בעגנבענען אדוואקאטען.

לסוף איז ער אבער אריינגעפאלען ביים אדוו. יאקובאוויטש, אויף שענקעוויטשא 37, וועלכען מ'האט בעצייטענס געווארנט פארן גנב.

האנדווערקער-ידיעות

צו די האנדווערקער

דער צענטר. יוד. האנדווערקער פערבאנד אין פוילען עקספאזיטור לאדז מאכט אויפמערקזאם אלע האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער, אז די דעקלאראציע אויסצוקויפען דעם פאטענט שפילט א וויכטיגע ראלע ביי'ם אויסמעסטען די שטייערן.

דעריבער מוז געלעגט ווערען אכט ביי'ם אויספילען די דעקלאראציע, האנדווערקער וואס בעזיצען האנדווערקער קארטען מוזען אין דער דעקלאראציע אויפגעבען דעם נומער און דאטום פון דער קארטע.

ביי'ם אויסקויפען דעם פאטענט מוז אויך בייגעלייגט ווערען דער קוויט פון דער בעצאהלטער ראטע פאר דער ווינטער-הילף-אקציע.

פון דער האנד. עקספאזיטור, פיעטריקאווער 45

קעטלער - סעקציע

אין דער קעטלער-סעקציע איז פארגעקומען די קאנסטיטואירונג פון דער נייער פערוואלטונג.

אלס פרעזעס, איז אויסגעוועהלט געווארען ה. אלדקראנץ, וויצע-פרעזעס ה. ווישליצער און די פערוואלטונג, ה. אקאויא, בערקאוויטש און שאפיצי.

די פערוואלטונג פון דער סעקציע איז צוגעטרעטען צו בעקעמפען די קאנקורענץ, וואס ענטשטעהט אין דעם פאך צוליב דעם וואס די לוין זאקער-פאבריקאנטען נעמען אויסצוארבייטען זאקען שוין פון קעטלען.

וועש-ביילער-סעקציע

די וועשנעהער סעקציע, וואס עקזיסטירט ערשט א קורצער צייט האט שוין ענטוויקעלט א זעהר ברייטע טעטיגקייט.

עס האט זיך פערשריבען א גרויסע צאהל מיטגלידער, די צייטווייליגע פערוואלטונג האט פארגענומען א ברייטע אקציע צו לעגאליזירען די וועשנעהערין.

יעדען אווענט דיזשורירט די קאמיסיע אין פעראיינס לאקאל ווי עס ווערען ערטיילט אינפארמאציעס אין אלע פראגען.

בעניים די טעטיקייט פון יודישען שוסטער-צעך

צוליב דעם. וואס דער ביז יעצטיגער אנפירער מיט'ן שוסטער-צעך ה' ראטמאן פיאלקען געפונט זיך אויף קראנציע אין אטוואצק האט דער אינדוסטריע-אמט ביי דער שטאט פערוואלטונג נאמינירט א צווייטע צייטווייליגע אנפיהרשאפט פון די ה"ה שומאכער אלס פארזיצער און ציטרין אלס פערטרעטער און א ביראט פון 5 צעך. מיטגלידער, די לייטונג פיהרט א דורך א נייע מיטגלידער רעגיסטראציע לויט דער אנווייזונג פון די האנטווערקער קאמער, ארגאניזירט אויפסניי דעם סעקרעטאריאט. דער צעך געפונט זיך צייטווייליג אין לאקאל פון דער האנטווערקער עקספאזיטור, פיעטריקאווער 45 אלס אנפיהרער מיט'ן סעקרעטאריאט איז אנגאזשירט געווארען דער סעקרעטאר ה' מ. גאלדמאן.

פון צווייטען קליינהענדלער-פעראיין זגערזשער 38

דער פעראיין מעלדעט, אז ער האט בעקומען די ערלויבניש פון דער פינאנץ-קאמער אויסצוקויפען פאטענטען אויף יאהר 1937 פאר די מיטגלידער.

די פעראיינס-קאנצעלאריע האט בעקומען דעם דזש. אוזשענדאווי פון פינאנץ מיניסטעריום נ' 32 פאז. 978, לויט וועלכען דאס מיניסטעריום ערטיילט הנחה און אומזיסטע פאטענטען. בויטעס מוזען אפגעגעבען ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער ד. י. איינשליסליך. יעדער וואס וויל געניסען פון א הנחה מוז זיך ווענדען אין פעראיינס-קאנצעלאריע.

קיין ארץ = ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנצא.

שיפסקארטען
אויף הר-ציון און הר-כרמל.

פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל

ערלעדיגט

דאס וועלט-רייזע-ביורא

Union Lloyd

42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

די פריוואטע הילפס־טרעגער פאר דער לאדזער בעפעלקערונג

פערזאמלונג פון דיזשורנעס פון דער נאכט־פאגאט אוויע ביי „לינת הצדק"

זונטאג אוונט, איז אין לאקאל פון „לינת הצדק" פארגעקומען א פערזאמלונג פון די עלטערן און יונגע דיזשורנעס פון דער נאכט־פאגאטאוויע.

צו דער פערזאמלונג, וואס איז געפיהרט געווארן אונטערן פארזיץ פון ה' ששארנאבראדע, איז געקומען א גרויסע צאל מיטגלידער. ס'זענען בעהאנדעלט געווארן מעהרערע פראגען, אבער דער עיקר איז געווען די פראגע ווי אזוי צו סא־נירען און צו זיכערן די עקזיסטענץ פון דער נאכט־פאגאטאוויע, און אז די טעטיגקייט פון גע־בען הילף ביינאכט זאל נישט איבערגעריסן ווערן.

דערוועגען האט זיך ענטוויקעלט א לעב־האפטע דיסקוסיע, אין וועלכער ס'האבען זיך בע־טייליגט די ה"ה דור ווײנריב, אברהם ברעסלער, קארן, יאבלאנסקי, אייזענשטאט, מיליך, צוקערמאן, כמיעלעווסקי א. אנד. די רעדנער האבען אנגעווי־זען אויף דער פעראנטווארטליכער ארבייט און די גרויסע פליכטען, וואס נעמען אויף זיך די נאכט־דיזשורנעס. די רעדנער זענען געקומען צום אויס־פיהר, אז די לאגע פון „לינת הצדק" איז איצט א פיל שווערערע ווי ביז איצט. אמאל פלעגט מען ביינאכט בעקומען גרעסערע אדער קלענערע שפענ־דען, איצט וואלט מען על פי רוב געדארפט ביי די קראנקע, א חוץ די הילף — אויך איבערלאזען עטליכע זלאטיס, די רעדנער האבען אפעלירט צו דער פערוואלטונג, אנצוהויבען א גרויסע ווערבי־רונגס־אקציע ביי דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע אינטערעסירט זיך לײדער זעהר ווייניג מיט דער וויכטיגער אינסטיטוציע, וואס ברענגט הילף ביינאכט, ווען מיר און טויער איז געשלאסען, אלע בירגער פון דער שטאט אהן אונטערשיד, יודען און קריסטען, ארים און רייך.

צום סוף דריקט די פערוואלטונג אויס א דאנק דעם „נייעם פאלקסבלאט" פאר דער ארייג־געבראכטער אויפלעבונג אין דער טעטיקייט פון „לינת הצדק".

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז די לעצטע טעג, איז טאקע צו בעמערקען א שטארקע אויפ־לעבונג אין דער טעטיקייט פון „לינת הצדק". סיי אין דער פערוואלטונג גופא, וועלכע האט אונטער־גענומען א ברייטע אקציע, סיי ביי דער פאגא־טאוויע־קאמיסיע, וועלכע וועקט די מיטגלידער צו אקטיווער ארבייט. דאס האט מען בעמערקט אויף די לעצטע זיצונג פון דער פערוואלטונג און אויף די פערזאמלונגען פון די דיזשורנעס, יונגעלייט פון פערשידענע שיכטען, זענען מיט לייב און לעבען איבערגעגעבען און דערפיהלען בשלמות די גרויסע אויפגאבע צו ברענגען ארימעלייט הילף ביינאכט אין דער צייט פון א נויט.

קיין שטעטישע אפטיילונגען בעזיצען מיר נישט

Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi

№ 29 ul. Piotrkowska № 29

קיין פרייע קאסעטקעס (SAFESY) בעזיצען מיר נישט.

אונזערע פקדונות־ביכלעך זענען די בעסטע שטאלענע קאסטקע. זיכער און גוט פראצענטירט

זאמעלט אייערע אפשפארונגען און לאקירט אייערע געלדער אין

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdz. w Łodzi

וועלכע גיט א גאראנטיע פון א זיכערן קאפיטאל ביי א גוטע פערצינזונג

די געזעצליך געשיצטע געהיימנים פון פקדונות ווערט שטרענג אפגעהיטען! לויט'ן ארטיקעל 52 פון קאאפעראטיווען געזעץ (Dz. Ust. str. 55/34) וועלכע פערווערט צו ערטיילען אינפארמאציעס הז אמטליכע הז אנדערע ארגאנען.

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער אדרעס: לאדזש נור פעטריקאווער 29

א בריוו פון א אומגליקליכער מוטער

וועמענס קראנקער זוהן איז פלוצים פערשוואונדען!

ידען בני רחמנים! מיר איז א גרויס אומגליק געשעהען, איך האב געהאט איינאיינציגען זוהן, וועלכער איז נישט געווען ביי די פולע געדאנקען, ער האט נישט געקענט רעדען טראצדעם, וואס ער איז נישט געווען שטים. ער איז אוועקגעגאנגען פון דער היים נאך ע"ב ראש־השנה, (דעם 16־טען סעפטעמבער ה. י.) און איך האב פון איהם קיין ידיעה מעהר נישט געהאט, ער הייסט שמואל לינדעמאן, מיטלער וואוקס, א ברונעטער, 30 יאהר אלט, שווארצע אויגען, שווארצע ברעמען, עס פעהלט איהם ציינער פון פאר־ענט, ער איז געווען, בעת דעם אוועק פון דער היים, אנגעטון אין א גראנאט אנציג, גראהער קאשקעט, שווארצע האלבע שיך, ער איז געגאנגען שטענדיג דעם קאפ געבויגען אין די הענד נאכגעלאזט. איך בעט זעהר יעדער וועט עס ווייסט עפעס וועגען איהם. אויב ער לעבט אדער נישט, מיר מ'דיע זיין. פון יעמען איך וועל די נאכריכט הערען, סיי צו ער לעבט, סיי צי ער איז געשטארבען, וועט איך געבען 100 זלאטעס ולמציה גדולה יחשב. איך בעט זעהר מע' זאל נאכפרעגען אין די יודישע געמיינדעס אפשר האט מען אויפגעברענגט פון איין דארף אזעלכען טויטען אהן דאקומענטען, איך וויל כאטש וויסען ווי זיין געביין איז אהינגעקומען. איך בעט נאכאמאל זיך צו קימערן. אין רחמנות האבען אויף איין אלטער מאמען, וואס וויינט אויס איהרע אויגען ביי טאג און ביינאכט.

סלבה לעווינטער.

מיין אדרעס

Lewinter, Lwów, Kunewicza 4.

זעלבסטמארד

(א) אויף מאסטאווא 29 האט זיך געסם'ט מיט סובלימאט די 42־יעהריגע מאריאנא האנעלט־אנ'ארבייטלאזע, די סיבה איז געווען — מאנגעל אין חיונה.

מען האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

מעסערשטעכערײ

(א) אויף דער זגערזשער גאס זענען 2 אומבע־קאנטע פערשוינען בעפאלען דעם אהיים געהענדען סטאניסלאוו לעשניאק (פון סקארבאווא 55) און איהם שווער צושטאכען מיט מעסערס.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל

פערמשפט א גנב

(א) דער פראפעסיאנעלער גנב־איינברעכער בנימין כמיעלניצקי (בערעק יאסעלעוויטש־גאס 9) איז נעכטען פערמשפט געווארן אויף 3 יאהר טורמע פאר'ן בעגנב'ענען דעם 19. יוני ה. י מלך דאבראשיצקי'ן (נאוואמיעיסקא 3).

ער איז „פערשיפ" געגאנגען, ווייל ער האט אין דער בעגנב'עטער וואוינונג איבערגעלאזט אפ־דרוקען פון זיינע פינגער...

אפטייקען.

היינטיגע נאכט ־ דיזשורען

(א) פעדראווסקא־דאנצער, זגערזשער 57; י. גראשקאווסקי, 11 ליסטאפאד 15; ט. קארליק, פילסודסקעגא 54; ה. רעמבעלינסקי, אנדזשעיא 28 י. כאנדזשינסקי, פיעטריקאווער 165; ע. מילער, פיעטריקאווער 46; ג. אנטאניעוויטש, פאביאני־צער 56.

פערמשפט א „טשיאטשיע"

(א) דאס קרייז געריכט האט נעכטען פער־משפט אויף 10 חדשים טורמע די 34־יאהריגע לעאקאדיא יועטשאק־קיויטש פאר'ן פיהרען א „פרעהליך הייזעל" אויף פעטריקאווער 247.

דאס דאזיגע „הייזעל" איז בשעת ליקווידירט געווארען.

א גרויסע גנבה

(א) נעכטען ביינאכט איז אדורכגעפיהרט גע־ווארען א גרויסע איינברוך־גנבה אין דער וואוינונג פון דור מייזעל (פיערארזשקיעגא 16), די גנבים האבען ארויסגעטראגען פוטערס, גארדעראב, און ביזשוטעריע פאר אנ'ערך 8,000 זלאטעס.

צובראכען א האנד

(א) אויף דער זאווישא־גאס האט זיך אויס־בעגליטשט און זיך צובראכען א האנד די 39־יאה־ריגע רבקה קיבעק (באלוטער מארק 6) פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

וועגען ווינטער־הילף

א דעלעגאציע פון 2 קליינהענדלער־פעראיין האט זיך געווענדעט צום וואיעוואדישען הילפס־קאמיטעט פאר ווינטער־הילף וועגען בעפרייען און פערקלענערן די געפאדערטע שפענדען ביים אויס־קויפען פאטענטען. דער לייטער פון אמט האט צוגעזאגט די דעלעגאציע אז פון הנחה־פאטענטען אין 4 קאטעגאריע וועט גענומען ווערן א מינימא־לע בעשטייערונג.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

האלאנד	—	—	—	—	290.30
לאנדאן	—	—	—		26.01
ניו־יארק (קאבעל)	—	—	—		5,30
פאריז	—	—	—		24.74
פראג	—	—	—		18,60
ציריך	—	—	—		121,90

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	—	—	—	105.00
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע				65.75
3 " " II.		—	—	64.75
4 " דאלארובקע	—	—	—	46.50
7 " סטאביליזאציע		—	—	450.
5 " ווארשאווער		—	—	53.75
5 " לאדזער	—	—	—	48.50

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! גרויסער דאפעלטער פראגראם!

— I —

F. P. 1

ענטפערט נישט

אין די הויפט־ראלען: CHARLES BOYER און JEAN MURAT

— II —

„אלץ פאר'ן נצחון"

מיט JAMES BAGNEY אין דער הויפט־ראל.

אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

Dr. med. **Trepman**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוונד

Dr. **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער ־ שוועכע ־ בעהאנדלונג

סעקסועלע שטראמונגען פון פסיכא ־ אנאליז

רענטגען־בעשטראהלונגען ביי הויט־קראנקה.

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.

זונטאג און הנאות פון 9—12

Dr. **Wołkowyski**

ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8—11 פייטאג און 4—9 אוונט

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באקען און יאסלען

פון Dr. med.

Sadokierski

פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77.

עמפפאנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

ראדיא ־ ווינקעל

600.000 ראדיא־אבאנענטען אין פוילען

דער פוילישער ראדיאפאניע געהט איצט זעהר גוט. עס האט זיך שוין פערגעגיסטרירט דער 600.000־סטער אבאנענט. אויף אזא אופן איז די פוילישע ראדיאפאניע שוין אויפ'ן וועג צום מיליאן אבאנענטען — א צאהל, וואס מיט צוויי יאהר צוריק האט מען עס נאך געהאלטען פאר אוינס, וואס איז גאר נישט מעגליך זיך פארצושטעלען. בלויז אינ'ם לעצטען יאהר איז צוגעקומען העכער 150.000 ראדיא אבאנענטען. די דאזיגע ערפינדונג ווערט וואס אמאל פאפולערער און דאס שטרעבען צו האבען א ראדיא אין שטוב ביי זיך זעהט זיך שוין אז איז אלערליי שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

ס'איז דאך ממש איבעריג צו רעדען דא, ווי ווייט די ענטוויקלונג פונ'ם ראדיא־וועזען ווירקט לטובה אינ'ם ווירטשאפטליכען לעבען פון לאנד. האט דאך שוין דער וויצע פרעמיער, ה' עאוגעניוש קוויאטקאווסקי אין זיין לעצטען עקספאזע אנגעוויזען אויף דער ענטוויקלונג פון ראדיא, אלס איינעם פון די סמינים פאר דער פערבעסערונג פון דער קאניונקטור אין פוילען.

און ווירקליך, ווען מען אבסערווירט די ענטוויק־לונג פון דער פוילישער אינדוסטריע בלויז אויפ'ן געביט פון ראדיא במשך די לעצטע צ יאהר, קאן מען טאקע ווערען שטארק אפטימיסטיש געשטימט. די ראדיא־פאבריקען זענען נישט אומשטאנד אויסצופערטיגען אזוי שנעל די געהעריגע צאהל אפאראטען פאר די טויזענדער מאסען נייע ראדיא־אבאנענטען, וועלכע בילדען טאג־טעגליך לאנגע רייהען אויף דער פאסט ביי די ראדיא־פענסטערלעך. אינ'ם מסחר חזרט זיך איצט איבער די געשיכטע פון יאהר 1928: ווי שוואמען נאך א רעגען קומען אויף וואס אמאל מעהר נייע געוועלבער מיט ראדיא־אפאראטען אדער מיט ראדיא־מכשירים.

פון איין זייט זעהט מען די אנשטרענגונג און בעמיהונג מצד דעם פוילישען ראדיא, כדי אויסצו־בעסערען און מאכען פערשידענארטיגער די פראגראמען, פון דער אנדערער זייט יעדער — די טעכנישע פערפולקאמונג דורך דער פערפייבערונג פון די אפאראטען און צו די בילדע קומט נאך צו אפשר א נאך וויכטיגערע זאך: די ביליגקייט, וואס מאכט מעגליך אויך נישט פערמעגליכע מענשען זאלען קענען זיך פערשאפען א ראדיא. דאס אלץ מאכט שוין פערשטענדליך, וואס דער פוילישער ראדיא האט איצט אזא גוטע קאניונקטור. עס האלט שוין דערביי, אז די ראדיא־אינדוסטריע הויבט אן אביסעל צו העמען דאס רייסען זיך מצד סוחרים פון אנדערע בראנזשעס צום עפענען נייע ראדיא געוועלבער, וואס ווירטשאפט־ליך גענומען האבען זיי נישט קיין עקזיסטענץ־רעכט. זאל מען נישט פרובען אויסטיילען די סוחרים לויט זייער פאכמענישקייט און לויט דער געהעריגער בע־דינונג פון דער ראדיא־קליענטעלע, דערפיהרט עס געוויס דערצו, אז דער געהעריגער ביוזא וואלט דער־פון געליטען, און גורם געווען אויך גרויס שאדען די ראדיא אבאנענטען.

א דאנק דעם ראדיא זענען ענטדעקט געווארען נאפט־קוואלען.

איינע פון די אינטערנאציאנאלע צייטונגען פון דער נאפט־אינדוסטריע דערצעהלט, אז צוויי אמערי־קאנער געאלאגען האבען בשעת זייערער א רייזע איבער די פעראייניגטע שטאטען בעמערקט, ווי דאס הערען ראדיא פונ'ם אפאראט, וואס איז געווען א ־ייב געשטעלט אינ'ם אויטא, ליידט שטארק דורך די רעאלאגישע ענדערונגען פון די מקומות, וואס זיי זע־נען דורכגעפאהרען. אמשיואכסטען האט מען ראדיא געקענט הערען דארט, וואו עס געפינט זיך נאפט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען די געאלאגע בעשלאסען אויסצונוצען אט די אבסערוואציע ביים אויפזוכען נייע נאפט־קוואלען.

יועט טאקע פון איצט אן ראדיא בעוצט ווערען אלס דאס נייעסטע צוגעבער שטעקעלע אויפ'ן דאזיגען געביט. היינט, אז דאס איז שוין אויך בעשטעטיגט געווארען דורך די ערפאהרונגען אין איטאליע און אין איסלאנד.

כדאי צו וויסען, אז...

אויף 13 שטעלעס אין ענגלישען ראדיא, וואס זענען לעצטענס געווען פריי, האבען זיך געמאלדען 2.450 קאנדידאטען, דערפון האבען 1,000 מאן גע־וואלט איבערנעמען אמטען אלס ספיקערס, 90 — אלס דיריגענטען פון ראדיא־ארקעסטער און 125 — אלס רעזשיסערען פון הערשפילען.

Dr. med. **L. Berman**

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל־ארצט פאר מענער ־ שוועכע־בע־האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל־ארצט פאר מענער ־ שוועכע ווענערישע און הויט־קראנקהייטען

טראוגוטא 9, טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט

זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

יונגער דיכטער י. ל. קאהן אין לאדז

קיין לאדז איז געקומען דער יונגער דיכטער י. ל. קאהן, וועלכער האט לעצטענס ארויסגעגעבן א בוך פאעמען מיט א פארווארט פון ר. ש. קאודאן.

דער גאסט וועט פארברענגען א שטיקל צייט אין אונזער שטאט און וועט דא זיך בעמיהען צו פארשפרייטען זיין בוך, וואס האט שוין געהאט גוטע אפרופען פון דער קריטיק.

וועגן קאהנ'ען שרייבט קאודאן אז ער איז א פראלעטארישער דיכטער נישט נאר לויט זיין אפשטאם און אנגעהעריקייט צום ווערקשטאט, נאר אויך לויט זיין גאנצער דיכטערישער און געזעלשאפטליכער וועלט-אנשויאונג און לעבענס-בעהמונג.

געזעגנונגס - אוועגד פאר זלמן רייזען

היינט אין אוונעד קומט פאר אין לאקאל פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט פיעטריקאווער 101) א געזעגנונגס-אוונעד לכבוד דעם שריפטשטעלער, וויסענשאפטלער און פילאלאג זלמן רייזען, וועלכער האט געוויילט א לענגערער צייט אין לאדז און מיט ערפאלג אדורכגעפיהרט די אקציע פארן יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. דעם געזעגנונגס-אוונעד ארדענט איין די געזעלשאפט „פריינד פון וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין לאדז.

3 גרויסע קאנצערטען פון יאסעלע קאלאדני אין „פילהארמאניע"

שוין דעם נאהענטסטען פרייטאג און שבת קומען פאר אין פילהארמאניע 3 גרויסע קאנצערטען פון בעריהמטען לידער-זינגער און אינטערפרעטאטאר, הומאריסט און קופלעטיסט יאסעלע קאלאדני.

אהן גרים, קאסטיום, דעקאראציעס און אנדערע סצענישע מיטלען דערשיינט קאלאדני פארן עולם, ער

יאסעלע קאלאדני

איבערראשט מיט איינענע ארטיסטישע מיטלען, האלט דעם עולם אין שפאנונג במשך פון גאנצען אוונער.

ער איז דערצעהלער, זינגער, קופלעטיסט און פערמאגט גענוג מיטלען אויף צו איללוסטרירען און ארויספיהרען טיפען און געשטאלטען.

קאלאדני'ס פראגראם איז א לייכטער, ריינער אייראפעאישער און פאלט נישט אריין אין קיין וואולגארען טאן און צו געשמאקלאזיגקייט. נישט נאר ער זינגט, נאר ער טראגט פאר, ער שפילט, זיינע טעמעס זענען לייכטע, שוועבענדיגע און פרעהליכע, וואס גיבען דאך א איללוסטראציע פון אונזער לעבען.

צי האסטו שוין אויסגעוועהלט יום-טוב מתנות?

ביי דער ענטגילטיגער דעציזיע בעזין דיך, צי די מתנות, וואס דו האסט בעשטימט פאר די פערזאנען, דארפען נישט פערשאפען נישט בלויז א ציטווייליגע פרייד נאר א דויערענד גליק.

נאר דאס אמת'ע גליק און פולשטענדיג פערגעניגען וועט יעדער אייבציגער געפינען נאר אין דער אייגענער וואוינונג. מיר פערברענגען אלע גערן אונזערע פרייע מינוטען אויף דער שעהנער גאטור און וויפיל טעג אין יאהר זענען מיר געצוואונגען צוליב דער שלעכטער וועטערונג צו זיצען אין דער היים? די שטימונג פון מענש וועט קיינמאל נישט זיין אנגעוויזען פון וועטער, אויב ער וועט נישט בעזיצען אן אייגענע סאליד אייגנגעארדענטע וואוינונג. דעמאלט וועט ער גערן בלייבען אין דער היים און מיט פערגעניגען וועט ער בעקומען די בעזונדערע געגענשטענדען פון ארום זיך.

דעריבער בעמיה זיך צו דערגרייכען גליק פון דייכע בעליבטע פערזאנען און קלייב אוים מתנות נאר אין דער מעבעל - פאבריק פון ראבערט שולץ פריהער וו. מיערע, לאדז, פאבריקס - לאגער גדאנסקא 112 טעל. 142-65, 114-80, וויסטאווע לאגער: פעטריקאווער 90 טעל. 263-65.

געדענק, אז די דאזיגע פירמע עקזיסטירט זייט 1882 און איז בעשאנקען געווארען מיט גאלדענע מעדאלען אין ניזשני-נאווגאראד אין 1896, אין רוים אין 1926 י. און אין לאדז איי 1936 י. וואס גיט א גאראנטיע פון א סאלידער אויספערטיגונג, ערשטקלאסיגע רויה-שטאפען און שעהנעם אויסזעהן. אויסערדעם וועסטו פערהיטען דיינע נאהענטע פון קויפען כאך אמאל מעבעל, ווייל דאס מעבעל פון דער פירמע ראבערט שולץ זענען געמאכט אויפ'ן גאנצען לעבען.

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 22־טען דעצעמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 קאנצערט, 8 אוידיציע פאר שולען, 11.30 אוידיציע פאר שילער, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 פליטען, 12.40 ידיעות, 12.50 וואלצען (פליטען), 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע-קאנצערט, 3.40 שמועס, 4 פליטען, 4.15 פון פ. ק. א., 4.30 קאנצערט, 5 דערצעהלונג, 5.15 קאנצערט, 5.50 מאנאלאג, 6 אקטועלער שמועס, 6.10 „ספארט אין שטעט און שטעטלעך" — שמועס פון ווילנע, 6.30 אונגארישע מעלאדיעס (פליטען), 6.50 אקטועלער שמועס, 7 שמועס, 7.20 קאנצערט (פון ווילנע), 8 סימפאנישער קאנצערט (בעת דער פויזע 9 און. ידיעות און אקטועלער שמועס), 10.30 פאעזיע, 10.45 טאנץ־מוזיק.

זיין שפראך איז זאפטיג, זיין פערז ריטמיש, זיין הומאר געזונד.

קאלאדני'ס 3 קאנצערטען אין פילהארמאניע קומען פאר פרייטאג דעם 25 דעצעמבער 9 אוונער און שבת 4 בייטאג און 9 אוונער.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

צווייטער קאנצערט פון שורא טשערקעסקי אין לאדז

נאך די גרויסע ערפאלגען אין גאנץ פוילען, וועט אויפ'ן צוריקקעהר קיין אמעריקא אויפטרעטען אין פילהארמאניע דער פיאניסט - ווירטואז, דער בעריהמטער שילער פון יוזעף האפמאן — שורא טשערקעסקי.

דער קאנצערט וועט פארקומען אין פילהארמאניע דעם 29 דעצעמבער.

פריץ קרייזלער אין לאדז

דער בעריהמטער וועלט-פידלער פריץ קרייזלער וועט ארויסטרעטען דאס איינציגע מאל אין לאדזער פילהארמאניע שבת דעם 16 יאנואר האלב ניין אין אוונט.

אין פראגראם: קאנצערט פון פאגאניני, מאצארט און בעטהאווען. בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע.

די פרעהליכע לעמבערגער כוואליע שטעלט זיך צום יום-טוב ראפארט אין לאדז

די ידיעה וועגען דעם, אז די לעמבערגער כוואליע קומט קיין לאדז אין פולען קאמפלעט, האט ארויסגערופען א סענסאציע אין לאדז. די גאנצע לעמבערגער כוואליע מיט איהר גרינדער וויקטאר בודזינסקי, וועט ארויסטרעטען אין דער לאדזער פילהארמאניע.

דער פראגראם צו דעם אוונד איז ספעציעל אראנזשירט און שטעלט זיך צוזאמען אין א גאנצען ספעקטאקל אין צוויי טיילען און 16 בילדער א. נ. „יום-טוב-ראפארט". דער מחבר פון פראגראם איז וויקטאר בודזינסקי.

דער צוזאמענשטעל איז: פאלגענדער וולאדזא מאיעווסקא, וויקטאר בודזינסקי, אפיקאזיענקראנץ און אונטערבוים (פוילישער סאטיריקער) סטראנטש, יוזעף וויעשטשאקי און קאראבאוואסקי. די כוואליע וועט ארויסטרעטען דעם 27 דעצעמבער אין פילהארמאניע 2 מאל 4 בייטאג און 7 מים 15 אוונער.

פון שטאטישען טעאטער

היינט 7.30 און מארגען 8.30 אוונער ווערט געשפילט נאוואטשינסקי'ס „פרידריך דער גרויסער" מיט לודוויק סאלסקי אין דער הויפטראל. אין פראבען די קאמעדיע „א נאכט איז גראנד-האטעל".

„צירוליק ווארשאווסקיי"

צוליב'ן גרויסען ערפאלג בלייבט „צירוליק ווארשאווסקי" אין פוילישען טעאטער צעגעלניאנא 27 אויף נאך צוויי טעג. היינט און מארגען צו 1 פארשטעלונג 8.15 אוונער.

היינט פרעמיערע! FRITZ LANG'ס רייזיגער פילם. מייכטיגער פילם. היינט פרעמיערע!

„FURJA" (כ'בין אונשולדיג)

אין די הויפט-ראלען: Sylvia Sidney

אויסערן פראגראם: עקסטרא לעצטען פון PAT און אנדערע.

פרייזען פון די פלעצער איף אלע סעאנסען פון 54 גר.

קלאנג-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

הריינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

ס'איז מיר פערלוירען געווארען א פארטמאנעל, אויך א פאס אויפ'ן נאמען ניצקין, ווארשא. אבצוגעבען אין אדמ. פון דער צייטונג.

ס'איז פערלוירען א גימען צייהן. אבצוגעבען געגען בעלוינונג פילסודסקיעגא 31, ביים רעסטאראטאר.

Zdkład fotograficzny w dobrym punkcie z zaprowadzoną klijentelą do sprzedania. Oferty sub „Fotograf"

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na zł. 20.– za № 83106 z dn. 23/XI 1932 r. na imię Abram Topioł, Piłsudskiego 2.

BUCHALTER-PODATKOWIEC na stanowisku zaprowadza i prowadzi księgi handlowe w większych i mniejszych przedsiębiorstwach. Sporządza bilanse. Organizuje również księgowość przebitkową. Za uznanie ksiąg gwarancyjne kaucją. Opłata przystępna. LEON KRELL, Piotrk. 79, m. 40, tel. 145-64.

Rutynowany buchalter-bilansista J. KAC, Łódź, Al. Kościuszki 37, zaprowadza i prowadzi książki handlowe miarodajne dla władz skarbowych za niską opłatą.

פרייע פאסטענס

ס'איז נויטיג 2 מיידלעך צו שטעלען ווירטשאפט פון פיינער אפשטאמונג, עס איז נויטיג, דאס זיי זאלען זיין גוט בעהאווענט אין דער קוך. געלקענבויב פאמארסקא 23.

קוואליפיצירטע מוידעריר קאנען זאפארט מעלדען וועגען ארבייט אין „מחזיקי חולים", דאבראמשיקיב 58 טעל. 152-65.

ראקאלען

אבצוגעבען א צימער, ס'קען אויך זיין מיט בעקעסטיגונג. פיעטריקאווער 114 וואוינונג 38.

אבצוגעבען א בעזונדערע שטוב פאר א שניידערין אדער נייטארין צו שלאפען, ווי אויך מיט זינגער'ס א ניי-מאשין אויף צו ארבייטען. מעלדען זיך: S. Krzemień, Nowo-Zarzewska 14

אלס שותף מיט 500 זל. וויל איך צושטיין צו אן אפפאל-וואל-האנדעל. — ערנסטע אפערטען אבצוגעבען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער "500".

א פאבריקס-זאל צו פערמיטען 4. שטאק, 8 x 24 פון זאפארט. צו ערפאהרן ביים וועכטער אויפ'ן ארט, 6. שערפיע 25

א שטוב אויך א געשעפט אפצוגעבען פון זאפארט. פיעטריקאווער 19. וואוינונג 16

פערשידענעס

„GRAND" פענסיאנאט

ווישניאווא-גורא, ווילא זאלצמאן ביים וואלד, טעל. 12. טעטיג א גאנץ יאהר. ווארימע צימערן, אלע בעקוועהמליכקייטען. ספעציעלע אפטיילונג פאר קינדער אונטער דער אויפזיכט פון לערערין, ראדיא און קלאוויר אויפ'ן ארט.

א רעליגיעזער יונגערמאן, פראקטיצירטער בוכהאלטער, בעזיצט פוילישע שפראך, זוכט א פאסטען אדער אויך שטונדען בוכפיהרונג. — ערקונדיגען זיך: קאמיענא 7, וו. 10, פראנט, 2. שטאק.

דאמען-, הערן- און קינדער-שיך

סאליד און עלעגאנט עמפפעהלט ST. GROCHAL Andrzeja 9. נידריגע פרייזען!

Biuro pisania podań do władz administracyjnych i sądowych. Przepisywanie na maszynie. M. AUGENFISZ Łódź, Zawadzka 9.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט טייל איך מיט, דאס מיין לאגער איז פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון קאלירטע און ווייסע שאמאט-אייוועז ווי אויך שאמאט-קוכעז, צו גאנץ ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג. פערקויף פון שאמאט-ציגעל.

1-טע שאמאט- אייוועז-פאבריק י. נ. גרינהאלץ לאדז, פילסודסקיעגא 63 (פיעטריק. 44). טעל. 156.64.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין דער גרעסטער שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

RATUJE WŁOSY nowa tupież-zapobiega wypadaniu DAJE PIĘKNA

פארקויפט אין אלע שפייכלען, אפטייק-סקלאדען און פארפומעריעס.

Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

וויכטיג פאר אלע!

בריפבויגען, מאנוסקריפטען, רעכנונגען, מעטערענדומס, חתונה-קארטען, א.א.וו. עטיקעטען. מיטען-עטיקעטען, מאס-ביכער, בריוו-עטיקעטען, טריקא-עטיקעטען, שטריקן בענדער און מיטעלע...

מיט די מאדערנסטע שריפטען עמפפעהלט

די שנעל-דרוקעריי בראמבערג לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

לעטשניצע פאר וועבערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען פון דאקטוירים ספעציאליסטען פיעטריקאווער 45 טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונער. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונער. א בעראטונג 3 זל.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע טראוגוטא 8, טעל. 179-89. נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט זונטאג פון 10–2 מיטאג. פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. B. Hurwicz Choroby skórne i weneryczne Piotrkowska 10 נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב – פון 8 1 בייטאג

Lekarz-Dentysta H. Żółtkowska przeprowadziła się na ul. Cegielnianej 17.

Dr. med. Ignacy Grynberg אינערליכע קראנקהייטען ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען צוריקגעקעהרט Cegielniana 17, tel. 174-15 נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונער.

Dr. med. HALTRECHT ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען פון פיעטריקאווער 10 אויף 161 פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21. פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Za wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21
Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman